Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej pt. Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

angielski

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: en

Swipe to change

Niewypłacalność/upadłość

Portugalia

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

Uwaga wstępna:

Podstawą prawną informacji, które znajdują się w niniejszym arkuszu, jest głównie kodeks upadłościowy i naprawczy przyjęty dekretem z mocą ustawy nr 53 /2004 z dnia 18 marca 2004 r. i ostatnio zmienionym dekretem z mocą ustawy nr 84/2019 z dnia 28 czerwca 2019 r., zwany dalej „CIRE" (skrótowiec portugalski).

Kodeks CIRE w języku portugalskim, z reguły uwzględniający najnowsze zmiany, jest dostępny na stronie internetowej Prokuratury Generalnej Dystryktu Lizbony: http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=85&tabela=leis

Biorąc pod uwagę zalecenie Komisji Europejskiej, zgodnie z którym należy udzielić szczegółowych odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu, a także wysoce specjalistyczny charakter pytań i wymóg wynikający z art. 86 rozporządzenia 2015/848, zgodnie z którym punkty kontaktowe europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych mają obowiązek dostarczyć informacji na temat prawa krajowego, w szczególności na potrzeby prawników zajmujących się transgranicznymi sprawami dotyczącymi upadłości w innych państwach członkowskich, w wielu poniższych odpowiedziach przytoczono przepisy prawa, które mają zastosowanie do każdej sytuacji. Ma to na celu uniknięcie nieścisłości w wymaganych informacjach technicznych oraz wydłużania tekstu przez zamieszczanie omówienia treści samych przepisów. W pozostałych przypadkach wystarczające wydawało się odniesienie do przepisów prawa, bez ich cytowania, i podsumowanie sytuacji, do której się odnoszą.

Odpowiedzi w niniejszym arkuszu zawierają informacje na temat postępowania upadłościowego, o którym mowa w art. 1 ust. 1 CIRE.

Poza samym postępowaniem upadłościowym w CIRE przewidziano również dwa szczególne rodzaje postępowań: szczególne postępowanie sanacyjne (processo especial de revitalização), o którym mowa w art. 1 ust. 2 CIRE, oraz szczególne postępowanie układowe (processo especial para acordo de pagamento), o którym mowa w art. 1 ust. 3 CIRE. Informacje na temat obu postępowań szczególnych znajdują się w odpowiedzi na pytanie 2.

Informacje upubliczniane w postępowaniu upadłościowym (o których mowa w art. 24 rozporządzenia 2015/848), szczególnym postępowaniu sanacyjnym i szczególnym postępowaniu układowym można znaleźć w portalu Citius, tj. portalu sądowym prowadzonym przez Ministerstwo Sprawiedliwości:

https://www.citius.mj.pt/portal/consultas/ConsultasCire.aspx

RODZAJE POSTĘPOWAŃ

W art. 1 CIRE przewidziano trzy różne rodzaje postępowań, które można wszcząć w zależności od kategorii wierzycieli:

postępowanie upadłościowe, które może mieć zastosowanie do spółek lub osób fizycznych;

szczególne postępowanie sanacyjne, które ma zastosowanie wyłącznie do spółek (art. 17-A–17-J CIRE);

szczególne postępowanie układowe, które może mieć zastosowanie do każdego dłużnika niebędącego spółką (art. 222-A–222-J CIRE).

Art. 1 CIRE stanowi:

„Artykuł 1

Cel

1 – Postępowanie upadłościowe stanowi uniwersalną procedurę egzekwowania roszczeń, której celem jest zaspokojenie wierzycieli zgodnie z warunkami planu upadłości (plano de insolvência) przez restrukturyzację spółki wchodzącej w skład masy upadłości albo – gdy nie jest to możliwe – przez likwidację majątku dłużnika i podział sum uzyskanych z likwidacji między wierzycieli.

2 – Spółka znajdująca się w trudnej sytuacji ekonomicznej lub zagrożona niewypłacalnością może wnieść do sądu o wszczęcie szczególnego postępowania sanacyjnego zgodnie z art. 17-A–17-J.

3 – Dłużnik niebędący spółką, który znajduje się w trudnej sytuacji ekonomicznej lub jest zagrożony niewypłacalnością, może wnieść do sądu o wszczęcie szczególnego postępowania układowego zgodnie z art. 222-A–222-J".

W szczególności art. 2 CIRE stanowi, że postępowanie upadłościowe można wszcząć wobec:

dowolnej osoby fizycznej lub prawnej;

spadku nieobjętego;

stowarzyszeń nieposiadających osobowości prawnej lub specjalnych rodzajów stowarzyszeń;

spółek cywilnych;

spółek handlowych lub spółek cywilnych o charakterze spółki handlowej – do dnia ostatecznej rejestracji umowy założycielskiej;

spółdzielni – do dnia rejestracji;

spółek jednoosobowych z ograniczoną odpowiedzialnością (estabelecimento individual de responsabilidade limitada);

dowolnych innych samodzielnych funduszy powierniczych.

Postępowania upadłościowego nie można wszcząć wobec:

państwowych osób prawnych i przedsiębiorstw państwowych;

zakładów ubezpieczeniowych, instytucji kredytowych, przedsiębiorstw finansowych, firm inwestycyjnych świadczących usługi w zakresie przechowywania środków pieniężnych lub papierów wartościowych należących do osób trzecich oraz przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, ponieważ postępowanie upadłościowe jest niezgodne ze specjalnymi mechanizmami przewidzianymi dla tego rodzaju podmiotów.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE

Warunki wszczęcia postępowania upadłościowego przewidzianego w art. 1 ust. 1 CIRE:

Postępowanie upadłościowe może opierać się na restrukturyzacji spółki albo likwidacji majątku i zaspokojeniu wierzycieli.
W kontekście postępowania upadłościowego art. 235–266 CIRE zawierają przepisy szczegółowe dotyczące niewypłacalności osób fizycznych, w tym osób nieprowadzących działalności gospodarczej i właścicieli małych przedsiębiorstw, oraz niewypłacalności obojga małżonków.

Wszczęcie postępowania

Wszczęcie postępowania upadłościowego jest możliwe po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 3 CIRE:

„Artykuł 3

Niewypłacalność

1 – Dłużnika uznaje się za niewypłacalnego, jeżeli utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań.

2 – Osoby prawne i samodzielne fundusze powiernicze, za których długi żadna osoba fizyczna nie ponosi – pośrednio ani bezpośrednio – nieograniczonej odpowiedzialności osobistej, również uważa się za niewypłacalne, jeżeli z oceny przeprowadzonej zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości wynika, że zobowiązania takich osób prawnych i samodzielnych funduszy powierniczych znacznie przekraczają wartość ich aktywów.

3 – Przepisy poprzedniego ustępu nie mają zastosowania, jeżeli z oceny przeprowadzonej zgodnie z poniższymi zasadami wynika, że aktywa przekraczają wartość zobowiązań:

a) spośród aktywów i zobowiązań pod uwagę bierze się pozycje możliwe do zidentyfikowania, nawet gdy nie figurują one w bilansie, zgodnie z ich wartością godziwą;

b) jeżeli dłużnik posiada spółkę, ocena opiera się na perspektywie dalszego prowadzenia działalności gospodarczej lub likwidacji, w zależności od tego, który scenariusz jest bardziej prawdopodobny; w żadnym razie nie uwzględnia się jednak pozycji dotyczącej wartości firmy;

c) długi przypadające do spłaty dopiero ze środków podlegających podziałowi lub z aktywów pozostałych po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu roszczeń pozostałych wierzycieli dłużnika nie są uwzględniane w zobowiązaniach.

4 – Zagrożenie niewypłacalnością zostanie uznane za równoważne niewypłacalności, jeżeli dłużnik wniesie o ogłoszenie upadłości.”.

Legitymacja czynna i bierna

Ponadto w art. 18, 19 i 20 CIRE, które przytoczono poniżej, określono, kto może złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości na rzecz dłużnika i kto jest zobowiązany złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości we własnym imieniu i w jakich okolicznościach:

„Artykuł 18

Obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości

1 – Dłużnik jest zobowiązany złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości w ciągu 30 dni od dnia powzięcia informacji o niewypłacalności, o której mowa w art. 3 ust. 1, lub od dnia, w którym powinien był dowiedzieć się o niewypłacalności.

2 – Osoba fizyczna, która w dniu stwierdzenia niewypłacalności nie była właścicielem spółki, nie ma obowiązku składać wniosku o ogłoszenie upadłości.

3 – Jeżeli dłużnik jest właścicielem spółki, domniemywa się, że wie on o niewypłacalności, jeżeli od ogólnego zaprzestania wykonywania dowolnego rodzaju zobowiązań, o których mowa w art. 20 ust. 1 lit. g), upłynęły co najmniej trzy miesiące”;

„Artykuł 19

Osoby uprawnione do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości wobec dłużnika

Jeżeli dłużnik nie jest osobą fizyczną zdolną do złożenia wniosku, wniosek o ogłoszenie upadłości składa odpowiedni organ spółki, a w jego braku – którakolwiek z osób pełniących funkcje kierownicze w spółce.”;

„Artykuł 20

Pozostałe osoby i podmioty uprawnione do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości

1 – Wniosek o ogłoszenie upadłości dłużnika może złożyć osoba, która zgodnie z prawem odpowiada za długi, dowolny z wierzycieli, nawet jeżeli jego wierzytelności są warunkowe i bez względu na charakter tych wierzytelności, lub prokurator w imieniu podmiotów, za których interesy odpowiada zgodnie z prawem, w dowolnej z poniższych sytuacji:

a) ogólne zaprzestanie wykonywania wymagalnych zobowiązań;

b) niewykonanie co najmniej jednego zobowiązania, co – z uwagi na odnośną kwotę lub okoliczności niewykonania – wskazuje na niezdolność dłużnika do szybkiego zaspokojenia większości jego zobowiązań;

c) ukrywanie się właściciela spółki lub osób pełniących funkcje kierownicze u dłużnika lub opuszczenie siedziby lub głównego miejsca prowadzenia działalności w związku z niewypłacalnością dłużnika oraz bez wyznaczenia odpowiedniego zastępcy;

d) rozproszenie, porzucenie, przedwczesne zbycie aktywów lub zbycie aktywów znacznie poniżej ich wartości oraz tworzenie fikcyjnych wierzytelności;

e) brak wystarczających aktywów na zaspokojenie zgłoszonej wierzytelności w postępowaniu egzekucyjnym wszczętym przeciwko dłużnikowi;

f) niewykonanie zobowiązań określonych w planie upadłości lub planie spłaty, o których mowa w art. 218 ust. 1 lit. a) i art. 218 ust. 2;

g) ogólne zaprzestanie wykonywania, w ciągu poprzednich sześciu miesięcy, któregokolwiek z następujących zobowiązań:

(i) zobowiązania podatkowe;

(ii) składki na ubezpieczenie społeczne;

(iii) zadłużenie wynikające z umowy o pracę bądź naruszenia lub rozwiązania takiej umowy;

(iv) płatności z tytułu wszelkiego rodzaju najmu, w tym leasingu finansowego, płatności ratalne za zakup lub spłata kredytu hipotecznego w odniesieniu do miejsca, w którym dłużnik prowadzi działalność lub ma siedzibę lub miejsce zamieszkania;

h) jeżeli dłużnik jest jednym z podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 2 – w przypadku gdy zgodnie z ostatnim zatwierdzonym bilansem zobowiązania dłużnika przekraczają wartość aktywów lub dłużnik od ponad dziewięciu miesięcy pozostaje w zwłoce w złożeniu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego, jeśli zgodnie z prawem ciąży na nim taki obowiązek.

2 – Przepisy poprzedniego ustępu pozostają bez uszczerbku dla możliwości reprezentacji podmiotów publicznych zgodnie z art. 13”.

Forma i treść wniosku

W art. 23–25 CIRE określono podstawy złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, które należy zgłosić i uzasadnić:

„Artykuł 23

Forma i treść wniosku

1 – O ogłoszenie upadłości własnej lub wobec dłużnika wnosi się przez złożenie wniosku na piśmie, w którym przedstawia się okoliczności faktyczne leżące u podstaw wniosku i formułuje żądanie.

2 – We wniosku wnioskodawca:

a) jeżeli jest dłużnikiem – wskazuje, czy jest już w stanie faktycznej niewypłacalności czy w stanie bliskim niewypłacalności oraz – w przypadku osoby fizycznej – czy wnosi o umorzenie pozostałych zobowiązań zgodnie z przepisami rozdziału I tytuł XII;

b) wskazuje osoby pełniące funkcje kierownicze u dłużnika, które zostały zgodnie z prawem powołane na swoje stanowiska i faktycznie je zajmują, oraz pięciu największych wierzycieli, z wyłączeniem samego wnioskodawcy;

c) jeżeli dłużnik pozostaje w związku małżeńskim – wskazuje małżonka i małżeński ustrój majątkowy;
d) załącza wyciąg z rejestru stanu cywilnego, rejestru przedsiębiorstw lub wszelkich innych rejestrów publicznych, w których figuruje dłużnik.
3 – Jeżeli wnioskodawca nie może przekazać informacji i załączników, o których mowa w poprzednim ustępie, dłużnik zostaje wezwany do samodzielnego przekazania takich informacji i załączników.
Artykuł 24
Dokumenty, które przedkłada dłużnik
1 – Jeżeli wnioskodawcą jest dłużnik, do wniosku należy załączyć następujące dokumenty:
a) alfabetyczny spis wszystkich wierzycieli wraz z ich adresami, kwotami wierzytelności, datami wymagalności i wskazaniem ich rodzaju, zabezpieczeniami na rzecz tych wierzycieli oraz wskazaniem możliwego istnienia szczególnych stosunków zgodnie z przepisami art. 49;
b) wykaz i opis wszystkich czynności i środków egzekucyjnych prowadzonych przeciwko dłużnikowi;
c) dokument opisujący działalność, którą dłużnik prowadził w ciągu poprzednich trzech lat, oraz wszystkie zakłady, które dłużnik posiada, a także przyczyny, które – zdaniem dłużnika – doprowadziły do jego obecnego położenia;
d) dokument wskazujący spadkodawcę w przypadku spadku nieobjętego, udziałowców, podmioty stowarzyszone lub znanych wspólników osoby prawnej, w stosownych przypadkach, a w sytuacjach, w których niewypłacalność nie dotyczy osoby fizycznej – osoby, które ponoszą odpowiedzialność prawną za wierzytelności wobec masy upadłości;
e) wykaz majątku znajdującego się w posiadaniu dłużnika na mocy umów wynajmu, dzierżawy lub leasingu finansowego bądź sprzedaży z zastrzeżeniem własności rzeczy sprzedanej oraz spis wszelkich innych posiadanych składników majątku i praw ze wskazaniem ich charakteru, miejsca, w którym się znajdują, i – w stosownych przypadkach – szczegółowych danych rejestracyjnych oraz wartości w chwili nabycia i szacunkowej wartości bieżącej;
f) jeżeli dłużnik prowadzi zorganizowaną rachunkowość – roczne sprawozdania finansowe z ostatnich trzech lat obrotowych wraz z powiązanymi sprawozdaniami z zarządzania, nadzoru i audytu, opiniami organu nadzorczego i dokumentacją potwierdzającą zatwierdzenie sprawozdania finansowego, o ile są one obowiązkowe lub zostały sporządzone, oraz informacje na temat najważniejszych zmian w stanie majątku po dacie sporządzenia najnowszego sprawozdania finansowego i na temat działalności, która z uwagi na swój charakter, przedmiot lub skalę wykracza poza bieżącą działalność dłużnika;
g) jeżeli spółka jest objęta konsolidacją rachunkowości – skonsolidowane sprawozdania z zarządzania, skonsolidowane roczne sprawozdania finansowe oraz inne dokumenty sporządzane w ramach sprawozdawczości finansowej z trzech ostatnich lat obrotowych wraz z powiązanymi sprawozdaniami z nadzoru i audytu, opiniami organu nadzorczego, dokumentacją potwierdzającą zatwierdzenie sprawozdania finansowego i sprawozdaniem z transakcji wewnątrzgrupowych przeprowadzonych w tym samym okresie;
h) raporty i specjalne sprawozdania finansowe oraz informacje kwartalne i półroczne w ujęciu indywidualnym i skonsolidowanym, które sporządzono po zakończeniu ostatniego roku obrotowego i które spółka ma obowiązek przedstawić zgodnie z kodeksem papierów wartościowych i regulaminem Portugalskiej Komisji Rynku Papierów Wartościowych;
i) wykaz pracowników dłużnika.
2 – Ponadto dłużnik ma obowiązek:
a) załączyć dokument określający uprawnienia osób pełniących funkcje kierownicze, reprezentujących dłużnika, oraz – w stosownych przypadkach – odpis uchwały zawierającej decyzję właściwego organu zarządczego przedsiębiorstwa o złożeniu wniosku;
b) uzasadnić niezłożenie lub niezgodność któregokolwiek z dokumentów wymaganych na podstawie ust. 1.
3 – Bez uszczerbku dla dokumentów przedłożonych w późniejszym terminie, zgodnie z przepisami art. 223 i nast., do wniosku złożonego przez dłużnika na zasadach opisanych powyżej można dołączyć plan upadłości.
Artykuł 25
Wniosek złożony przez inny uprawniony podmiot
1 – Jeżeli wniosek nie został złożony przez samego dłużnika, podmiot wnoszący o ogłoszenie upadłości dłużnika uzasadnia we wniosku podstawę, charakter i kwotę swojej wierzytelności lub – stosownie do przypadku – swoją odpowiedzialność za wierzytelności w postępowaniu upadłościowym oraz przekazuje wszelkie posiadane informacje na temat aktywów i zobowiązań dłużnika.
2 – Wnioskodawca jest również zobowiązany przekazać wszelkie środki dowodowe znajdujące się w jego posiadaniu oraz wskazać świadków zgodnie z ograniczeniami określonymi w art. 511 kodeksu postępowania cywilnego.”.

Dzień wszczęcia postępowania i terminy w postępowaniu upadłościowym

Dzień wszczęcia postępowania oraz terminy wniesienia sprzeciwu lub wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości określono przede wszystkim w art. 4, 27–30, 35 i 36 CIRE:

„Artykuł 4
Dzień ogłoszenia upadłości i wszczęcie postępowania
1 – Ilekroć wymagana jest precyzja, zawarte w niniejszym kodeksie odniesienia do dnia ogłoszenia upadłości należy rozumieć jako dzień i godzinę wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości.
2 – Wszystkie terminy zawarte w niniejszym kodeksie, których bieg kończy się z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego, obejmują również okres od dnia wszczęcia postępowania do dnia ogłoszenia upadłości.
3 – Jeżeli upadłość ma zostać ogłoszona w postępowaniu, które należało zawiesić zgodnie z art. 8 ust. 2 w związku z zawisłym postępowaniem przeciwko temu samemu dłużnikowi, do celów obliczenia terminów, o których mowa w poprzednim ustępie, stosuje się dzień wszczęcia takiego zawisłego postępowania. Tę samą zasadę stosuje się w przypadku wcześniejszych postępowań zawieszonych na mocy art. 264 ust. 3 lit. b)”;
„Artykuł 27
Ocena wstępna
1 – W dniu wpłynięcia wniosku lub, jeżeli nie jest to wykonalne, w ciągu trzech dni roboczych od dnia wpłynięcia sędzia:
a) wydaje wstępne postanowienie o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli jest on oczywiście bezzasadny, lub o odrzuceniu wniosku w przypadku wystąpienia niemożliwych do uniknięcia wyjątkowych okoliczności, które spowodowały zwłokę, o których sędzia powinien powziąć wiadomość z urzędu;
b) wyznacza wnioskodawcy termin nieprzekraczający pięciu dni na usunięcie możliwych do skorygowania błędów we wniosku, w szczególności w przypadku niezgodności wniosku z wymogami prawnymi lub niedołączenia niezbędnych dokumentów, o ile ich brak nie został właściwie uzasadniony; niedotrzymanie tego terminu będzie skutkowało odrzuceniem wniosku.
2 – W przypadku wniosku o ogłoszenie upadłości wstępne postanowienie o odrzuceniu lub oddaleniu wniosku, które nie opiera się częściowo lub w całości na braku dokumentów wymaganych na podstawie art. 24 ust. 2 lit. a), zostanie opublikowane w portalu Citius w terminie przewidzianym w art. 38 ust. 8 i będzie zawierać informacje, o których mowa w art. 37 ust. 8”;
„Artykuł 28
Natychmiastowe ogłoszenie upadłości

Złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości przez dłużnika implikuje przyznanie przez dłużnika, że znajduje się on w stanie niewypłacalności, co musi zostać potwierdzone przez sąd do trzeciego dnia roboczego po wpłynięciu wniosku lub, jeżeli wniosek zawiera możliwe do skorygowania błędy, po usunięciu takich błędów przez dłużnika.;

Artykuł 29

Doręczenie wezwania dłużnikowi

1 – Nie naruszając przepisów art. 31 ust. 3, jeżeli wniosek nie został złożony przez dłużnika i nie ma żadnych przesłanek przemawiających za wstępnym odrzuceniem/oddaleniem wniosku, sąd doręczy wezwanie dłużnikowi do rąk własnych w terminie określonym w poprzednim artykule.

2 – Przy doręczeniu dłużnik zostaje pouczony o karach przewidzianych w ust. 5 następnego artykułu i o tym, że w razie ogłoszenia upadłości dokumenty wskazane w art. 24 ust. 1 powinny być gotowe do ich niezwłocznego przekazania syndykowi.

Artykuł 30

Wniesienie sprzeciwu przez dłużnika

1 – Dłużnik może wnieść sprzeciw w ciągu 10 dni, przy czym w takim wypadku stosuje się przepisy art. 25 ust. 2.

2 – Nie naruszając przepisów poniższego ustępu, przy wnoszeniu sprzeciwu dłużnik dostarcza wykaz pięciu największych wierzycieli, z wyłączeniem wnioskodawcy, wraz z adresami miejsca ich siedziby/zamieszkania pod rygorem odrzucenia sprzeciwu.

3 – Sprzeciw dłużnika wobec wniosku o ogłoszenie upadłości może opierać się na nieistnieniu faktu, na którym opiera się wniosek, lub na nieistnieniu stanu niewypłacalności.

4 – Nie naruszając przepisów art. 3 ust. 3, dłużnik ma obowiązek udowodnić wypłacalność na podstawie należycie zorganizowanej i prawidłowo przedstawionej księgowości wymaganej zgodnie z prawem (w stosownych przypadkach).

5 – Jeżeli sąd nie odstąpi od przesłuchania dłużnika zgodnie z art. 12, a dłużnik nie wniesie sprzeciwu, fakty przedstawione we wniosku uznaje się za przyznane, a sąd ogłasza upadłość w dniu roboczym następującym po zakończeniu okresu, o którym mowa w ust. 1, o ile fakty te spełniają przesłanki którejkolwiek sytuacji określonej w literach art. 20 ust. 1";

„Artykuł 35

Rozprawa

1 – Jeżeli dłużnik wniósł sprzeciw lub jeżeli sąd nie odstąpił od przesłuchania dłużnika, sąd niezwłocznie wyznacza termin rozprawy na jeden z pięciu kolejnych dni, a wnioskodawca, dłużnik i wszystkie osoby pełniące funkcje kierownicze powołane zgodnie z prawem lub takie osoby wskazane we wniosku otrzymują wezwanie do osobistego stawienia się przed sądem lub wyznaczenia w tym celu pełnomocników procesowych.

2 – W przypadku gdy ani dłużnik, ani wyznaczony pełnomocnik nie stawi się przed sądem, fakty przedstawione we wniosku uznaje się za przyznane, jeżeli sąd nie odstąpił od przesłuchania dłużnika zgodnie z art. 12.

3 – Jeżeli sytuacja opisana w poprzednim ustępie nie będzie miała miejsca, niestawiennictwo wnioskodawcy lub jego pełnomocnika uważa się za równoznaczne z cofnięciem wniosku.

4 – W zależności od przypadku sędzia niezwłocznie ogłosi upadłość, jeżeli fakty przedstawione we wniosku spełniają przesłanki sytuacji określonych w art. 20 ust. 1, albo wyda postanowienie zatwierdzające cofnięcie wniosku.

5 – W przypadku gdy w sądzie stawią się obie strony lub wyłącznie wnioskodawca albo jego pełnomocnik, lecz sąd odstąpi od przesłuchania dłużnika, sąd nakazuje określenie przedmiotu sporu i wskazanie dowodów.

6 – Następnie sąd ocenia wierzytelności natychmiast po przeprowadzeniu dowodu.

7 – Po przeprowadzeniu dowodu następuje ustne przedstawienie uwag, po czym sąd wydaje postanowienie.

8 – Jeżeli natychmiastowe wydanie postanowienia nie jest możliwe, sąd wydaje wyrok w terminie pięciu dni.

Artykuł 36

Postanowienie o ogłoszeniu upadłości

1 – W postanowieniu o ogłoszeniu upadłości sędzia:

a) oznacza datę i godzinę wydania postanowienia, a w przypadku braku takiego oznaczenia uważa się, że postanowienie wydano o godzinie 12.00;

b) wymienia imię i nazwisko albo nazwę upadłego oraz jego miejsce zamieszkania albo siedzibę;

c) określa miejsce zamieszkania osób pełniących funkcje kierownicze u upadłego, które zostały powołane zgodnie z prawem i faktycznie zajmują to stanowisko, oraz miejsce zamieszkania upadłego, jeżeli upadły jest osobą fizyczną;

d) powołuje syndyka i podaje adres jego kancelarii;

e) jeżeli wymogi określone w art. 224 ust. 2 zostaną spełnione – pozostawia upadłemu zarząd masą upadłości;

f) nakazuje upadłemu bezzwłoczne przesłanie syndykowi dokumentów, o których mowa w art. 24 ust. 1 i które w dalszym ciągu nie trafiły do akt sprawy;

g) nakazuje zajęcie – celem bezzwłocznego przekazania syndykowi – dokumentów księgowych i wszelkich składników majątku dłużnika, nawet jeżeli zostały one objęte zajęciem sądowym (arresto), zastawem (penhor) lub jakimkolwiek innym zabezpieczeniem, nie naruszając przepisów art. 150 ust. 1;

h) nakazuje przekazanie prokuratorowi rzeczy, które wskazują na możliwość popełnienia przestępstwa, celem dokonania niezbędnych czynności;

i) jeżeli sąd posiada informacje, które uzasadniają wszczęcie postępowania w przedmiocie przestępstwa bankructwa – ogłasza wszczęcie tego postępowania, w pełnym lub ograniczonym zakresie, nie naruszając przepisów art. 187;

j) wyznacza 30-dniowy termin na zgłoszenie wierzytelności;

l) poucza wierzycieli o obowiązku niezwłocznego zawiadomienia syndyka o wszelkich przysługujących im zabezpieczeniach rzeczowych;

m) poucza dłużników upadłego o obowiązku uiszczania należnych płatności nie do rąk upadłego, lecz do rąk syndyka;

n) wyznacza datę i godzinę – przypadającą w terminie od 45 do 60 dni po dniu wydania postanowienia – odbycia zgromadzenia wierzycieli zgodnie z art. 156, tzw. zgromadzenia w celu oceny sprawozdania, lub postanawia odstąpić od zwołania tego zgromadzenia z uwagi na uzasadnione przyczyny.

2 – Postanowienia końcowej części ust. 1 lit. n) nie mają zastosowania, jeżeli ma zostać złożony plan upadłości lub jeżeli zarząd masą upadłości zostanie powierzony upadłemu.

3 – Jeżeli sąd nie wyznaczy daty zgromadzenia w celu oceny sprawozdania zgodnie z ust. 1 lit. n), a żadna z zainteresowanych stron nie zwróci się do sądu o zwołanie takiego zgromadzenia w terminie wyznaczonym na zgłaszanie wierzytelności, sędzia wyznaczy datę i godzinę zgromadzenia przypadającą w terminie od 45 do 60 dni po dniu wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

4 – Jeżeli sąd nie wyznaczy daty zgromadzenia w celu oceny sprawozdania zgodnie z ust. 1 lit. n), bieg terminów przewidzianych w niniejszym kodeksie obliczanych na podstawie daty tego zgromadzenia oblicza się w odniesieniu do 45. dnia po dniu wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

5 – W razie odstąpienia od zwołania zgromadzenia w celu oceny sprawozdania sąd – wydając postanowienie o ogłoszeniu upadłości – dostosowuje odpowiednio harmonogram dalszych czynności, uwzględniając okoliczności sprawy".

Powiadomienie o ogłoszeniu upadłości i obwieszczenie postanowienia

Zasady powiadamiania o ogłoszeniu upadłości i obwieszczania postanowienia określono w art. 37 i 38 CIRE:

„Artykuł 37

Powiadomienie o ogłoszeniu upadłości i doręczenie postanowienia

1 – Osoby pełniące funkcje kierownicze u upadłego, których miejsca zamieszkania zostały określone, powiadamia się o ogłoszeniu upadłości osobiście zgodnie z przepisami prawa procesowego dotyczącymi doręczania pism sądowych. Doręcza się im również odpis wniosku.

2 – Bez uszczerbku dla wszelkich powiadomień, które mogą się okazać konieczne zgodnie z prawem pracy, w szczególności w odniesieniu do Funduszu Gwarancji Wynagrodzeń (Fundo de Garantia Salarial), prokuratury i Instytutu Ubezpieczeń Społecznych (Instituto de Segurança Social), o ogłoszeniu upadłości powiadamia się również – zgodnie z zasadami doręczania pism sądowych – wnioskodawcę i upadłego, o ile postanowienie nie zostało już doręczone upadłemu osobiście w postępowaniu, a także radę pracowniczą, jeżeli upadły jest właścicielem spółki.

3 – Postanowienie doręcza się pięciu największym znanym wierzycielom, z wyłączeniem wnioskodawcy, na zasadach określonych w ust. 1 lub przesyłką poleconą, w zależności od tego, czy ich miejsca zwykłego pobytu, zamieszkania lub siedziby znajdują się w Portugalii.

4 – Znanym wierzycielom, którzy mają miejsce zwykłego pobytu, miejsce zamieszkania lub siedzibę w państwie członkowskim innym niż państwo, w którym wszczęto postępowanie, w tym organom podatkowym i instytucjom zabezpieczenia społecznego tych państw członkowskich, postanowienie doręcza się niezwłocznie przesyłką poleconą zgodnie z art. 54 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r.

5 – W przypadku zadłużenia wobec Skarbu Państwa, instytucji publicznych niebędących przedsiębiorstwami państwowymi lub instytucji zabezpieczenia społecznego postanowienie doręcza się przesyłką poleconą.

6 – Przepisy poprzednich ustępów nie wykluczają możliwości powiadomienia o ogłoszeniu upadłości i doręczenia postanowienia drogą elektroniczną zgodnie z zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości.

7 – Pozostałych wierzycieli i inne zainteresowane strony powiadamia się przez obwieszczenie, tj. przez wywieszenie postanowienia – na pięciodniowy okres – w siedzibie lub miejscu zamieszkania upadłego, w jego zakładach i w gmachu sądu oraz przez opublikowanie powiadomienia w portalu Citius.

8 – W obwieszczeniu, o którym mowa w poprzednim ustępie, należy wskazać sygnaturę sprawy, okres wywieszenia oraz możliwość złożenia zażalenia lub wniesienia sprzeciwu, a także zawrzeć informacje, o których mowa w art. 36 lit. a)–e) i i)–n), przy czym należy wskazać, że bieg terminu na złożenie zażalenia, wniesienie zarzutów i zgłoszenie wierzytelności rozpoczyna się dopiero po zakończeniu okresu wywieszenia, który to okres oblicza się od dnia publikacji obwieszczenia, o którym mowa w poprzednim ustępie.

Artykuł 38

Obwieszczenie postanowienia o ogłoszeniu upadłości

[…]

2 – Obwieszczenie ogłoszenia upadłości i powołania syndyka w rejestrze następuje z urzędu na podstawie stosownego zaświadczenia, które wysyła w tym celu sekretariat:

a) w rejestrze stanu cywilnego, jeżeli upadły jest osobą fizyczną;

b) w rejestrze przedsiębiorstw, jeżeli wpisowi do tego rejestru podlegają jakiekolwiek fakty dotyczące upadłego;

c) u podmiotu odpowiedzialnego za dowolny inny rodzaj rejestracji, której może podlegać upadły.

3 – Nie naruszając przepisów art. 43 ust. 5 ustawy o rejestrze nieruchomości, ogłoszenie upadłości obwieszcza się również w rejestrze nieruchomości w odniesieniu do tych składników majątku, które wchodzą w skład masy upadłości, na podstawie sądowego zaświadczenia o wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli organ prowadzący rejestr nie jest w stanie uzyskać informacji drogą elektroniczną, a także na podstawie zaświadczenia wydanego przez syndyka, który sporządził spis inwentarza.

4 – Jeżeli obwieszczenie w rejestrze, o którym mowa w poprzednim ustępie, ma charakter tymczasowy, dokonuje się go na podstawie informacji dostępnych na stronie sądu w systemie informatycznym, zgodnie z ust. 6 lit. b), oraz na podstawie zaświadczenia wydanego przez syndyka, który sporządził spis inwentarza.

5 – Jeżeli w odniesieniu do składników majątku, które wchodzą w skład masy upadłości, istnieje wpis dotyczący nabycia lub uznania prawa lub posiadania rzeczy na korzyść osoby innej niż upadły, syndyk załącza do akt sprawy zaświadczenie o istnieniu takich wpisów.

6 – Sekretariat:

a) z urzędu wpisuje ogłoszenie upadłości i powołanie syndyka do elektronicznego rejestru tytułów egzekucyjnych, utworzonego na mocy kodeksu postępowania cywilnego;

b) odnotowuje włączenie tych informacji i termin na zgłoszenie wierzytelności na stronie sądu w systemie informatycznym;

c) powiadamia Bank Portugalii (Banco de Portugal) o ogłoszeniu upadłości, aby bank ten mógł dokonać niezbędnych wpisów w centralnej bazie danych dotyczących ryzyka kredytowego.

7 – We wpisie dotyczącym powołania syndyka podaje się adres kancelarii tego syndyka.

8 – Obwieszczenie postanowienia następuje w terminie pięciu dni.

9 – O obwieszczenie postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego za granicą i – w stosownych przypadkach – postanowienia o powołaniu syndyka, o którym mowa w art. 28 i 29 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r., wnosi się do sądu portugalskiego właściwego dla miejsca siedziby zakładu upadłego, a w braku takiego miejsca – Sądu Gospodarczego w Lizbonie. Sąd może zwrócić się o dostarczenie poświadczonego tłumaczenia wykonanego przez osobę, która posiada odpowiednie kompetencje zgodnie z prawem odnośnego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

10 – Nie naruszając przepisów poprzedniego ustępu, jeżeli w prawie państwa, w którym toczy się postępowanie upadłościowe, przewidziano metodę obwieszczenia w rejestrach nieznaną w prawie portugalskim, ustala się metodę obwieszczenia najbardziej zbliżoną do metod przewidzianych w prawie portugalskim.

11 – Nie naruszając przepisów art. 9, metodę obwieszczenia, o którym mowa w art. 29 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015 /848 z dnia 20 maja 2015 r., ustalają z urzędu właściwe urzędy ds. rejestracji, o ile upadły posiada zakład z siedzibą w Portugalii”.

Zabezpieczenie

W art. 31 CIRE przewidziano możliwość zabezpieczenia masy upadłości:

„Artykuł 31

Zabezpieczenie

1 – Jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że masa upadłości jest niewłaściwie zarządzana, sędzia z urzędu lub na wniosek zarządza zabezpieczenie masy upadłości, które uzna za niezbędne lub właściwe do zatrzymania uszczuplenia masy upadłości dłużnika do czasu wydania postanowienia.

2 – Środkiem służącym zabezpieczeniu może być ustanowienie tymczasowego nadzorcy sądowego i powierzenie mu wyłącznego zarządu majątkiem dłużnika lub wsparcia dłużnika w zarządzaniu majątkiem.

3 – Zabezpieczenie można zastosować przed doręczeniem powiadomienia dłużnikowi, jeżeli zostanie to uznane za konieczne do zapewnienia skuteczności zabezpieczenia. Wspomniane powiadomienie należy jednak doręczyć nie później niż w ciągu 10 dni od upływu terminu, który w przeciwnym razie miałby zastosowanie".

SZCZEGÓLNE POSTĘPOWANIE SANACYJNE

Warunki wszczęcia szczególnego postępowania sanacyjnego przewidzianego w art. 1 ust. 2 CIRE:

Drugim rodzajem postępowania, o którym mowa powyżej i który przewidziano w art. 1 ust. 2 CIRE, jest szczególne postępowanie sanacyjne (*processo especial de revitalização*), o którego wszczęcie może zwrócić się spółka znajdująca się w trudnej sytuacji ekonomicznej lub zagrożona niewypłacalnością.

Cel i wymogi formalne szczególnego postępowania sanacyjnego

Cel szczególnego postępowania sanacyjnego, zasady dotyczące składania wniosku o jego wszczęcie, powiązane wymogi formalne oraz pojęcie trudnej sytuacji ekonomicznej określono odpowiednio w art. 17-A, 17-B i 17-C CIRE.

„Artykuł 17-A

Cel i charakter szczególnego postępowania sanacyjnego

1 – Celem szczególnego postępowania sanacyjnego jest umożliwienie spółce, która znajduje się w trudnej sytuacji ekonomicznej lub jest zagrożona niewypłacalnością, lecz której restrukturyzacja jest nadal możliwa, podjęcia negocjacji z wierzycielami w celu zawarcia układu, który doprowadzi do restrukturyzacji spółki.

2 – Z postępowania, o którym mowa w poprzednim ustępie, może skorzystać spółka, która w drodze pisemnego i podpisanego oświadczenia zadeklaruje, że spełnia warunki niezbędne do przeprowadzenia restrukturyzacji, a następnie złoży oświadczenie, podpisane nie więcej niż 30 dni wcześniej przez certyfikowanego księgowego lub biegłego rewidenta – zawsze, gdy przegląd sprawozdań finansowych jest wymagany zgodnie z prawem – w którym potwierdzone zostanie, że spółka nie znajduje się w stanie niewypłacalności zgodnie z kryteriami określonymi w art. 3.

3 – Szczególne postępowanie sanacyjne ma charakter przyspieszony i stosuje się do niego wszystkie zasady przewidziane w niniejszym kodeksie, które nie są niezgodne z charakterem postępowania.

Artykuł 17-B

Pojęcie trudnej sytuacji ekonomicznej

Do celów niniejszego kodeksu przez trudną sytuację ekonomiczną spółki rozumie się sytuację, w której spółka zmaga się z poważnymi trudnościami w należytym wykonywaniu zobowiązań z powodu braku płynności finansowej lub niemożności uzyskania kredytu.

Artykuł 17-C

Wniosek i wymogi formalne

1 – Szczególne postępowanie sanacyjne wszczyna się na wniosek spółki i wierzyciela lub wierzycieli, którzy – nie mając szczególnych związków ze spółką – zgłosili co najmniej 10% wierzytelności niepodporządkowanych zgodnie z ust. 3 lit. b) w drodze oświadczenia na piśmie o rozpoczęciu negocjacji prowadzących do restrukturyzacji spółki na podstawie zatwierdzonego planu restrukturyzacyjnego.

2 – Oświadczenie, o którym mowa w poprzednim ustępie, zostaje opatrzone podpisami wszystkich składających je osób wraz z datą.

3 – Spółka składa do właściwego sądu wniosek o ogłoszenie upadłości, wskazując swój zamiar, o którym mowa w ust. 1, i dołącza do wniosku następujące dokumenty:

a) pisemne oświadczenie, o którym mowa powyżej;

b) kopie dokumentów, o których mowa w art. 24 ust. 1 i które przez cały czas trwania postępowania będą udostępnione do wglądu wierzycielom w sekretariacie sądu;

c) propozycję planu restrukturyzacyjnego, do którego należy dołączyć przynajmniej opis majątku spółki oraz jej sytuacji finansowej i kredytowej.

4 – Po wpłynięciu wniosku, o którym mowa w poprzednim ustępie, sędzia niezwłocznie ustanawia – w drodze postanowienia – tymczasowego nadzorcę sądowego, przy czym w takim przypadku stosuje się odpowiednio przepisy art. 32–34.

5 – Spółka zostaje niezwłocznie powiadomiona o wydaniu postanowienia, o którym mowa w poprzednim ustępie, przy czym w takim przypadku stosuje się odpowiednio przepisy art. 37–38.

6 – Na uzasadniony wniosek spółki i wierzyciela lub wierzycieli, którzy spełniają warunki określone w ust. 1 i posiadają wierzytelności stanowiące co najmniej 5% zgłoszonych wierzytelności, lub na uzasadniony wniosek spółki sędzia może obniżyć pułap wynoszący 10%, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając przy ocenie wniosku łączną kwotę zgłoszonych wierzytelności oraz skład grupy wszystkich wierzycieli.

7 – Akta szczególnych postępowań sanacyjnych wszczętych na wniosek spółek handlowych, z którymi dłużnik ma powiązania o charakterze kontrolnym lub powiązania wewnątrzgrupowe, zgodnie z kodeksem spółek handlowych, dołącza się – z urzędu albo na wniosek tymczasowego nadzorcy sądowego – do akt postępowania. Wniosek taki może złożyć również każda spółka w takiej sytuacji, która złożyła wniosek o wszczęcie szczególnego postępowania sanacyjnego.

8 – O dołączenie akt, o którym mowa w poprzednim ustępie, można wnieść wyłącznie do rozpoczęcia biegu terminu na negocjacje, o którym mowa w art. 17-D ust. 5, w postępowaniu, do którego akt należy dołączyć akta wszystkich pozostałych spraw, przy czym w takiej sytuacji stosuje się odpowiednio przepisy art. 86 ust. 4".

Ponadto w art. 17-D–I CIRE, które dotyczą szczególnego postępowania sanacyjnego, przewidziano:

kolejne etapy postępowania (np. wezwanie wszystkich wierzycieli, którzy nie podpisali oświadczenia prowadzącego do wszczęcia postępowania, do przystąpienia do negocjacji mających na celu restrukturyzację przedsiębiorstwa);

skutki (np. postępowanie uniemożliwia wszczęcie innych postępowań w celu odzyskania należności od dłużnika);

zakończenie negocjacji z zatwierdzeniem planu restrukturyzacyjnego prowadzącego do restrukturyzacji przedsiębiorstwa lub bez zatwierdzenia tego planu;

zabezpieczenia uzgodnione między dłużnikiem a wierzycielami;

zatwierdzenie porozumień pozasądowych w sprawie restrukturyzacji zadłużenia.

SZCZEGÓLNE POSTĘPOWANIE UKŁADOWE

Warunki wszczęcia szczególnego postępowania układowego przewidzianego w art. 1 ust. 3 CIRE:

Trzecim rodzajem postępowania, o którym mowa w art. 1 ust. 3 CIRE, jest szczególne postępowanie układowe przewidziane w art. 222-A–222-J CIRE.

Szczególne postępowanie układowe ma charakter przyspieszony i można je zastosować w odniesieniu do każdego dłużnika niebędącego spółką, w przypadku którego udowodniono, że znajduje się w trudnej sytuacji ekonomicznej lub jest zagrożony niewypłacalnością.

Zgodnie z art. 222-B CIRE przez trudną sytuację ekonomiczną rozumie się sytuację, w której dłużnik zmaga się z poważnymi trudnościami w należytym wykonywaniu zobowiązań z powodu braku płynności finansowej lub niemożności uzyskania kredytu.

Szczególne postępowanie układowe wszczyna się:

na podstawie pisemnego oświadczenia dłużnika i co najmniej jednego z jego wierzycieli, w którym oświadczają oni, że chcą przystąpić do negocjacji w celu sporządzenia układu;

albo
na podstawie porozumienia pozasądowego podpisanego przez dłużnika i wierzycieli posiadających co najmniej większość głosów.
Wspomniane oświadczenie lub ugodę składa się do sądu wraz ze spisem wierzycieli i wykazem wszystkich zawisłych postępowań w przedmiocie odzyskania należności. Po wpłynięciu wniosku lub ugody sąd ustanawia tymczasowego nadzorcę sądowego.
Po otrzymaniu powiadomienia o wydaniu przez sąd postanowienia o ustanowieniu tymczasowego nadzorcy sądowego dłużnik jest zobowiązany niezwłocznie przesłać przesyłką poleconą wszystkim wierzycielom, którzy nie podpisali pierwotnego oświadczenia lub ugody, zaproszenie do przystąpienia do układu. Jeżeli dłużnik przedstawił porozumienie pozasądowe, sekretariat powiadamia wierzycieli, którzy nie uczestniczyli w zawarciu takiego porozumienia, a figurują w spisie wierzytelności przedstawionym przez dłużnika.
Po obwieszczeniu postanowienia o ustanowieniu tymczasowego nadzorcy sądowego w portalu Citius wierzyciele mają 20 dni na zgłoszenie wierzytelności wspomnianemu tymczasowemu nadzorcy.
Następnie tymczasowy nadzorca sądowy sporządza listę wierzytelności i składa ją w sekretariacie sądu. Listę publikuje się również w portalu Citius. Sprzeciw od listy można złożyć w ciągu pięciu dni roboczych.
Wpływ szczególnego postępowania układowego na inne postępowania jest następujący:
po wszczęciu szczególnego postępowania układowego i ustanowieniu tymczasowego nadzorcy sądowego nie można wytoczyć przeciwko dłużnikowi żadnego innego powództwa o odzyskanie należności;
zawieszenie świadczenia podstawowych usług publicznych jest uniemożliwione;
zawieszone zostają wszelkie toczące się postępowania o ogłoszenie upadłości dłużnika, pod warunkiem że sąd nie wydał jeszcze postanowienia o ogłoszeniu upadłości (postępowania te zostają umorzone niezwłocznie po zatwierdzeniu układu);
zawieszone zostają wszelkie toczące się postępowania w przedmiocie odzyskania należności (postępowania te zostają umorzone niezwłocznie po zatwierdzeniu układu, chyba że w układzie przewidziano ich kontynuację);
zawieszony zostaje bieg terminów przedawnienia i terminów zawitych, o których przywrócenie może wnieść dłużnik.
Po wszczęciu postępowania dłużnik nie może dokonywać czynności o istotnym znaczeniu bez wcześniejszej zgody nadzorcy sądowego.
Negocjacje między dłużnikiem a wierzycielami odbywają się na zasadach uzgodnionych przez wszystkich uczestników, a w braku uzgodnienia – na zasadach określonych przez tymczasowego nadzorcę sądowego.
Jeżeli wskutek negocjacji zostanie jednomyślnie przyjęty układ obejmujący wszystkich wierzycieli, układ ten musi zostać podpisany przez wszystkich uczestników postępowania i niezwłocznie włączony do akt sprawy celem zatwierdzenia przez sędziego.
Jeżeli wskutek negocjacji układ zostanie przyjęty, ale nie będzie obejmował wszystkich wierzycieli, układ ten przekazuje się do sądu celem zatwierdzenia przez sędziego oraz publikuje się go w portalu Citius. W ciągu 10 dni od publikacji zainteresowane strony mogą wnieść o niezatwierdzanie planu.
Układ uznaje się za zatwierdzony, gdy:
zostanie przegłosowany przez wierzycieli, których wierzytelności stanowią co najmniej jedną trzecią wszystkich wierzytelności dających prawo głosu i figurujących na liście wierzytelności, oraz zostanie na niego oddane ponad dwie trzecie oddanych głosów, z których ponad połowa odnosi się do wierzytelności niepodporządkowanych, a głosy wstrzymujące się nie są brane pod uwagę;
albo
uzyska poparcie wierzycieli, których wierzytelności stanowią ponad połowę wszystkich wierzytelności dających prawo głosu, oraz ponad połowa tych głosów odnosi się do wierzytelności niepodporządkowanych, a głosy wstrzymujące się nie są brane pod uwagę.
Jeżeli dłużnik lub większość wierzycieli stwierdzi, że osiągnięcie porozumienia nie jest możliwe, lub jeżeli upłynie dwumiesięczny termin na przeprowadzenie negocjacji, proces negocjacji zostaje zakończony. W przypadku braku układu zakończenie postępowania skutkuje unieważnieniem wszystkich jego skutków dla dłużnika, jeżeli dłużnik nie znajduje się jeszcze w stanie niewypłacalności. W przeciwnym razie zakończenie postępowania skutkuje upadłością dłużnika.
Zabezpieczenia uzgodnione z dłużnikiem w toku szczególnego postępowania układowego, dzięki którym dłużnik posiada środki finansowe na kontynuowanie działalności gospodarczej, zostają utrzymane w mocy nawet po ogłoszeniu upadłości dłużnika po zakończeniu postępowania i pozostają skuteczne przez maksymalnie dwa lata. Ponadto wierzycielom, którzy finansowali działalność dłużnika przez czas trwania postępowania w celu spełnienia postanowień układu, przysługuje ogólne uprzywilejowane roszczenie wobec majątku ruchomego (privilégio creditório mobiliário geral) z pierwszeństwem przed ogólnym uprzywilejowanym roszczeniem, które przysługuje pracownikom.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

W art. 46 CIRE określono, jakie składniki majątku wchodzą w skład masy upadłości:
„Artykuł 46
Pojęcie masy upadłości
1 – Masa upadłości służy zaspokojeniu wierzytelności wierzycieli w postępowaniu upadłościowym po spłaceniu ich własnych należności i obejmuje – o ile nie przewidziano inaczej – cały majątek dłużnika w dniu ogłoszenia upadłości oraz majątek i prawa nabyte przez dłużnika w toku postępowania.
2 – Majątek niepodlegający zajęciu wchodzi w skład masy upadłości tylko wtedy, gdy dłużnik dobrowolnie przekaże go do masy upadłości, a jego wyłączenie spod zajęcia nie jest bezwzględne”.
W tym kontekście w art. 736 portugalskiego kodeksu postępowania cywilnego przewidziano, że poza majątkiem niepodlegającym zajęciu na mocy przepisów szczególnych spod zajęcia wyłączone są bezwzględnie następujące składniki majątku: niezbywalne rzeczy i prawa; majątek należący do Skarbu Państwa i innych publicznych osób prawnych; przedmioty, których zajęcie byłoby sprzeczne z dobrymi obyczajami lub wymagałoby uzasadnienia ekonomicznego z uwagi na znikomą wartość handlową; przedmioty kultu publicznego; nagrobki; narzędzia i przedmioty niezbędne osobom niepełnosprawnym i do leczenia pacjentów”.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

Uprawnienia te opisano w art. 223 i 224 CIRE:
Zarząd własny
„Artykuł 223
Ograniczenie zarządu własnego do spółek
Poniższe przepisy mają zastosowanie wyłącznie wówczas, gdy w skład masy upadłości wchodzi spółka.
Artykuł 224
Przesłanki ustanowienia zarządu własnego
1 – W postanowieniu o ogłoszeniu upadłości sędzia może ustanowić zarząd własny upadłego w odniesieniu do masy upadłości.
2 – Postanowienie, o którym mowa w poprzednim ustępie, opiera się na następujących przesłankach:
a) upadły wniósł o ustanowienie zarządu własnego;

b) upadły złożył już plan upadłości, w którym przewidziano kontynuowanie działalności spółki, lub zobowiązał się złożyć taki plan w ciągu 30 dni od dnia wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości;
c) nie ma powodów do obaw o opóźnienie w rozpoznaniu sprawy lub zaistnienie innych niedogodności dla wierzycieli;
d) osoba, która złożyła wniosek o ogłoszenie upadłości, wyraziła zgodę na zarząd własny – jeżeli osobą tą nie jest upadły.
3 – Zarząd własny ustanawia się również na wniosek upadłego i na podstawie uchwały podjętej przez wierzycieli na zgromadzeniu w celu oceny sprawozdania lub na poprzedzającym je zgromadzeniu, niezależnie od istnienia przesłanek, o których mowa w ust. 2 lit. c) i d), przy czym w takim przypadku bieg terminu, o którym mowa w ust. 2 lit. b), rozpoczyna się w dniu podjęcia uchwały przez wierzycieli".

Powołanie i status syndyka

Uprawnienia syndyka i wymagane kwalifikacje określono w art. 52, 53 i 55 CIRE:
„Artykuł 52
Powołanie syndyka przez sędziego i status syndyka
1 – Do powołania syndyka właściwy jest sędzia.
2 – Powołanie syndyka podlega przepisom art. 32 ust. 1, ale sędzia może wziąć pod uwagę informacje przekazane przez upadłego, radę wierzycieli – o ile istnieje – lub wierzycieli. Zasada ta ma zastosowanie również wtedy, gdy w skład masy upadłości wchodzi spółka, która posiada działający zakład / działające zakłady, lub gdy postępowanie upadłościowe jest szczególnie złożone i wówczas przy pierwszym powołaniu pierwszeństwo ma tymczasowy nadzorca sądowy sprawujący funkcję w dniu ogłoszenia upadłości.
3 – Nie naruszając przepisów niniejszego kodeksu, zasady wpisu kandydatów do oficjalnych wykazów osób posiadających licencję syndyka i status syndyka określono w przepisach szczegółowych.
4 – Jeżeli postępowanie upadłościowe jest szczególnie złożone lub jeżeli wymagane jest, aby syndyk posiadał specjalistyczną wiedzę, sąd może – z urzędu lub na wniosek dowolnej zainteresowanej strony – powołać więcej niż jednego syndyka. W takim przypadku wnioskodawca składa należycie uzasadniony wniosek o powołanie konkretnego syndyka i pokrywa wynagrodzenie tego syndyka, jeżeli zostanie on powołany, a masa upadłości okaże się niewystarczająca, aby pokryć jego wynagrodzenie.
5 – W przypadku braku porozumienia między syndykiem powołanym przez sędziego na podstawie ust. 1 a syndykami powołanymi na wniosek zainteresowanych stron rozstrzygająca jest opinia syndyka powołanego przez sędziego.
6 – Jeżeli upadły jest spółką handlową, która zgodnie z kodeksem spółek handlowych ma powiązania o charakterze kontrolnym lub powiązania wewnątrzgrupowe z innymi spółkami, przeciwko którym wszczęto postępowanie upadłościowe, sędzia – z urzędu lub na wniosek dłużnika bądź wierzycieli – może powołać jednego syndyka w odniesieniu do wszystkich spółek. W takim przypadku sędzia co do zasady powołuje również kolejnego syndyka, którego obowiązki ograniczają się do oceny wierzytelności zgłoszonych przeciw upadłym należącym do tej samej grupy niezwłocznie po potwierdzeniu istnienia takich wierzycieli przez pierwszego syndyka.
Artykuł 53
Wybór innego syndyka przez wierzycieli
1 – Jeżeli przed głosowaniem do akt sprawy włączone zostanie pismo potwierdzające przyjęcie wniosku, zgromadzenie wierzycieli może – po powołaniu syndyka – wybrać inną osobę na to stanowisko, również spoza oficjalnego wykazu, i określić jej wynagrodzenie w drodze porozumienia popartego większością głosów oddanych w głosowaniu, w którym uczestniczyła większość wierzycieli. Głosy wstrzymujące się nie są uwzględniane.
2 – Wybór osoby spoza oficjalnego wykazu może mieć miejsce wyłącznie wówczas, gdy jest to uzasadnione wielkością spółki wchodzącej w skład masy upadłości, szczególnym charakterem obszaru działalności spółki lub złożonością sprawy.
3 – Sędzia może odmówić powołania na stanowisko syndyka osoby wybranej przez wierzycieli zamiast dotychczasowego syndyka tylko wtedy, gdy – zdaniem sędziego – wybrana osoba nie cieszy się nieposzlakowaną opinią lub nie ma odpowiednich kompetencji, aby sprawować funkcję syndyka, wynagrodzenie uzgodnione przez wierzycieli jest wyraźnie zbyt wysokie lub – jeśli wybrana osoba nie figuruje w oficjalnym wykazie – nie zachodzi żadna z przesłanek, o których mowa w poprzednim ustępie";
„Artykuł 55
Obowiązki i sposób ich wykonywania
1 – Poza innymi powierzonymi mu zadaniami syndyk – we współpracy z radą wierzycieli (jeżeli została ustanowiona) i pod jej nadzorem – przeprowadza następujące czynności:
a) przygotowuje spłatę wierzycieli upadłego z wykorzystaniem funduszów masy upadłości, w szczególności z wykorzystaniem sum uzyskanych ze zbycia składników masy upadłości, za które to zbycie syndyk odpowiada;
b) w międzyczasie zapewnia zachowanie i wykonywanie praw upadłego oraz, w stosownych przypadkach, kontynuowanie działalności spółki, unikając w miarę możliwości pogorszenia jej sytuacji ekonomicznej.
2 – Bez uszczerbku dla sytuacji, w których obowiązuje przymus adwokacki lub które wymagają wcześniejszej zgody rady wierzycieli, syndyk osobiście sprawuje funkcje przypisane do jego stanowiska. Syndyk może delegować na piśmie poszczególne czynności innemu syndykowi, który aktualnie figuruje w oficjalnych wykazach.
3 – Wykonując swoje zadania, syndyk może na własną odpowiedzialność korzystać z pomocy eksperta lub innych osób, nieodpłatnie lub za wynagrodzeniem, w tym z pomocy upadłego, o ile uzyska wcześniejszą zgodę rady wierzycieli lub – w braku takiej rady – sędziego.
4 – Syndyk może zatrudniać – na czas określony lub nieokreślony – pracowników niezbędnych do przeprowadzenia likwidacji masy upadłości lub kontynuacji działalności spółki. Nowo zawarte umowy wygasają jednak w dniu ostatecznego zamknięcia zakładu, w którym pracują tacy pracownicy, lub w chwili przeniesienia własności zakładu, chyba że uzgodniono inaczej.
5 – Do obowiązków syndyka należy również terminowe przekazywanie radzie wierzycieli i sądowi wszystkich niezbędnych informacji na temat zarządzania masą upadłości i jej likwidacji.
6 – Na wniosek syndyka i w sytuacjach, w których syndyk nie ma bezpośredniego dostępu do wymaganych informacji, sąd może nakazać dowolnemu podmiotowi publicznemu i instytucji kredytowej przekazanie informacji, które zostaną uznane za niezbędne lub użyteczne do celów postępowania, w szczególności informacji dotyczących składników masy upadłości, na podstawie dokumentacji prowadzonej przez te podmioty.
7 – Za wynagrodzenie syndyka, o którym mowa w końcowej części ust. 2, i za czynności podjęte przez niego na mocy przekazania uprawnień, o którym mowa w ust. 2, odpowiada syndyk, który delegował mu zadania.
8 – Za zgodą rady wierzycieli syndyk może cofnąć pozew, uznać powództwo lub zawrzeć ugodę w każdym postępowaniu sądowym, którego stroną jest upadły lub masa upadłości".

Nadzór sądowy

Sędzia sprawuje nadzór nad czynnościami syndyka zgodnie z art. 58 CIRE:
„Artykuł 58

Nadzór sądowy

Syndyk wykonuje obowiązki pod nadzorem sędziego, który może w każdej chwili zażądać od niego informacji na temat dowolnej kwestii lub przedstawienia sprawozdania z dokonanych czynności oraz stanu zarządu i likwidacji".

Rada wierzycieli również ma prawo nadzorować czynności syndyka zgodnie z art. 68 CIRE.

Wynagrodzenie syndyka

Wynagrodzenie syndyka ustala się zgodnie z art. 60 CIRE:

„Artykuł 60

Wynagrodzenie

1 – Syndyk powołany przez sędziego ma prawo do wynagrodzenia przewidzianego w jego regulaminie oraz do otrzymania zwrotu poniesionych kosztów, które syndyk zasadnie uznał za przydatne lub konieczne.

2 – Jeżeli syndyka wybrało zgromadzenie wierzycieli, wysokość jego wynagrodzenia jest przewidziana w uchwale o powołaniu syndyka.

3 – Syndyk, który uprzednio nie wyraził zgody na ustalone przez zgromadzenie wierzycieli wynagrodzenie za sporządzenie planu upadłości, zarządzanie spółką po zgromadzeniu w celu oceny sprawozdania lub nadzorowanie wdrażania zatwierdzonego planu upadłości, może zrezygnować ze stanowiska, pod warunkiem że zrobi to na zgromadzeniu, na którym przyjęto odnośną uchwałę".

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Wierzytelności wobec masy upadłości można potrącić z zobowiązaniami wobec tej masy, jeżeli spełnione zostaną wymogi art. 99 CIRE:

„Artykuł 99

Potrącenie

1 – Nie naruszając innych przepisów niniejszego kodeksu, po ogłoszeniu upadłości wierzyciele masy upadłości mogą potrącić swoje wierzytelności z zobowiązaniami wobec tej masy, pod warunkiem że spełniony jest co najmniej jeden z poniższych wymogów:

a) przewidziane prawem przesłanki potrącenia zostały spełnione przed dniem ogłoszenia upadłości;

b) wierzytelność wobec masy upadłości spełniała wymogi określone w art. 847 kodeksu cywilnego przed powstaniem wierzytelności wzajemnej przysługującej masie upadłości.

2 – Poniższe nie ma zastosowania do celów lit. a) i b) powyżej:

a) utrata przyznanego przedłużenia terminu spłaty (benefício do prazo), o której mowa w art. 780 ust. 1 kodeksu cywilnego;

b) wcześniejsza wymagalność i wyrażenie w środkach pieniężnych na podstawie przepisów art. 91 ust. 1 i art. 96.

3 – Na możliwość potrącenia nie wpływa fakt, że zobowiązania są wyrażone w różnych walutach lub jednostkach obliczeniowych, jeżeli można je swobodnie przeliczyć w miejscu spłaty wierzytelności wzajemnej i przeliczenie odbywa się po kursie obowiązującym w dniu, w którym potrącenie staje się skuteczne.

4 – Potrącenie nie jest dopuszczalne:

a) jeżeli zobowiązanie wobec masy upadłości powstało po dniu ogłoszenia upadłości, wskutek uznania czynności za bezskuteczną na korzyść masy upadłości (resolução de actos em benefício da massa insolvente);

b) jeżeli wierzyciel masy upadłości nabył wierzytelność od innej osoby po dniu ogłoszenia upadłości;

c) z wykorzystaniem długów upadłego nieobciążających masy upadłości;

d) pomiędzy zobowiązaniami wobec masy upadłości i wierzytelnościami podporządkowanymi wobec masy upadłości".

Poza ogólną zasadą przewidzianą w art. 99 CIRE istnieją inne przepisy, które umożliwiają potrącenie: art. 102 ust. 3 lit. e), art. 154 ust. 1, art. 242 ust. 3 i art. 286 CIRE.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Wpływ upadłości na obowiązujące umowy, których stroną jest upadły, zależy od charakteru umowy i został określony w art. 102–119 CIRE:

„Artykuł 102

Ogólne zasady dotyczące niezakończonych transakcji

1 – Nie naruszając przepisów kolejnych artykułów, w odniesieniu do każdej umowy dwustronnej, w ramach której do dnia ogłoszenia upadłości upadły albo druga strona nie wykonali wszystkich zobowiązań, realizacja tych zobowiązań zostaje zawieszona do czasu podjęcia przez syndyka decyzji o wykonaniu umowy lub o odmowie wykonania zobowiązań.

2 – Druga strona umowy może jednak wyznaczyć rozsądny termin na podjęcie decyzji przez syndyka, przy czym po upływie tego terminu uważa się, że odmówiono wykonania zobowiązań.

3 – Po odmowie wykonania zobowiązań przez syndyka i – w stosownych przypadkach – bez uszczerbku dla rozłączenia spraw:

a) żadna ze stron nie ma prawa do zwrotu wkładu wniesionego w realizację umowy;

b) syndyk ma prawo wymagać włączenia do masy upadłości wartości świadczenia wzajemnego, które odpowiada płatności uiszczonej już przez dłużnika, o ile druga strona nie spełniła jeszcze tego świadczenia;

c) w ramach wierzytelności wobec masy upadłości druga strona ma prawo otrzymać od dłużnika płatność za niezrealizowaną część umowy pomniejszoną o wartość świadczenia wzajemnego, które nie zostało jeszcze spełnione;

d) odszkodowanie z tytułu niewykonania zobowiązań, które przysługuje drugiej stronie:

(i) jest możliwe do uzyskania wyłącznie do wysokości kwoty zobowiązań wynikających z lit. b);

(ii) zostaje odliczone od kwoty przysługującej drugiej stronie na podstawie lit. c);

(iii) stanowi wierzytelność wobec masy upadłości;

e) każda ze stron może zadeklarować potrącenie zobowiązań, o których mowa w lit. c) i d), z zobowiązaniami, o których mowa w lit. b), do wysokości odpowiednich sum.

4 – Jeżeli istnieją wyraźne przesłanki wskazujące, że terminowe wykonanie zobowiązań umownych z masy upadłości jest nieprawdopodobne, postanowienie o wykonaniu umowy przez syndyka stanowi nadużycie.

Artykuł 103

Świadczenia niepodzielne

1 – Jeżeli zgodnie z umową druga strona jest zobowiązana do spełnienia świadczenia, które ze względu na swój charakter nie jest zamienne lub które w chwili jego spełnienia dzieli się na różne elementy, które trudno zastąpić i które są ze sobą funkcjonalnie połączone, a syndyk odmówi wykonania zobowiązań:

a) zamiast prawa określonego w ust. 3 lit. b) poprzedniego artykułu syndyk ma prawo zażądać od drugiej strony odzyskania świadczenia udzielonego drugiej stronie proporcjonalnie do przysporzenia uzyskanego w dniu ogłoszenia upadłości;

b) celem prawa, o którym mowa w ust. 3 lit. c) poprzedniego artykułu, jest odzyskanie różnicy między wartościami wszystkich świadczeń umownych, o ile jest ona korzystna dla drugiej strony;

c) druga strona ma prawo – jako wierzyciel masy upadłości – do zwrotu kosztów lub odzyskania wartości części świadczenia spełnionej przed ogłoszeniem upadłości, w zależności od tego, czy jest ono zamienne czy niezamienne.
2 – Druga strona ma jednak prawo do pełnego świadczenia i zażądania należnego świadczenia wzajemnego jako wierzytelności wobec masy upadłości, przy czym wówczas nie mają zastosowania przepisy ust. 1 oraz poprzedniego artykułu.
3 – Jeżeli syndyk nie odmówi wykonania zobowiązań, prawo drugiej strony do uzyskania świadczenia wzajemnego stanowi wierzytelność wobec masy upadłości wyłącznie w takim zakresie, w jakim jego wartość przekracza kwotę obliczoną na podstawie ust. 1 lit. c), gdyby syndyk postanowił odmówić wykonania zobowiązań.
4 – Jeżeli na mocy umowy upadły jest zobowiązany do spełnienia świadczenia wchodzącego w zakres zastosowania ust. 1, a syndyk odmówi spełnienia tego świadczenia:
a) prawo, o którym mowa w ust. 3 lit. b) poprzedniego artykułu, przestaje mieć zastosowanie lub zastępuje je prawo do odzyskania części płatności dokonanej przed ogłoszeniem upadłości, w zależności, czy odnośne świadczenie jest zamienne;
b) przepisy ust. 1 lit. b) mają zastosowanie, gdy druga strona ma również prawo do zwrotu udzielonych już świadczeń i posiada wierzytelność wobec masy upadłości.
5 – Jeżeli na mocy umowy upadły jest zobowiązany do spełnienia świadczenia wchodzącego w zakres zastosowania ust. 1, a syndyk nie odmówi spełnienia tego świadczenia, prawo drugiej strony do należnego świadczenia wzajemnego stanowi w całości wierzytelność wobec masy upadłości.
6 – Jeżeli niezamienne świadczenie dzieli się na niezależne części i dokonano już płatności za jedną lub kilka z tych części, przepisy poprzednich ustępów mają zastosowanie wyłącznie do pozostałych części, a świadczenie wzajemne ich dotyczące dzieli się proporcjonalnie.
Artykuł 104
Sprzedaż z zastrzeżeniem własności i podobne transakcje
1 – W przypadku umowy sprzedaży z zastrzeżeniem własności, w ramach której sprzedawcą jest upadły, druga strona może żądać wykonania umowy, jeżeli przedmiot umowy został wydany przed ogłoszeniem upadłości.
2 – W przypadku upadłości wynajmującego/leasingodawcy przepisy poprzedniego ustępu mają zastosowanie do umowy leasingu finansowego i innych umów najmu, w których przewidziano, że przedmiot najmu stanie się własnością najemcy po dokonaniu wszystkich uzgodnionych płatności.
3 – Jeżeli upadły jest nabywcą lub najemcą/leasingobiorcą, a przedmiot najmu/leasingu jest w posiadaniu tego nabywcy lub najemcy/leasingobiorcy, termin wyznaczony przez syndyka na podstawie art. 102 ust. 2 musi trwać przynajmniej do pięciu dni po zgromadzeniu w celu oceny sprawozdania, chyba że przedmiotowy składnik majątku mógłby w tym okresie istotnie stracić na wartości, a druga strona wyraźnie ostrzegła syndyka przed tą możliwością.
4 – Klauzula zastrzeżenia własności w umowie zbycia określonej rzeczy, która to umowa przewiduje, że nabywcą jest upadły, jest wykonalna w stosunku do masy upadłości tylko wtedy, gdy została przewidziana na piśmie i tylko do czasu wydania przedmiotu umowy.
5 – Skutki odmówienia wykonania zobowiązań przez syndyka, o ile jest to możliwe, określono w art. 102 ust. 3. Przyjmuje się, że prawo określone w lit. c) stanowi wierzytelność wobec masy upadłości i jest prawem do płatności różnicy (o ile jest dodatnia) między sumą płatności lub kwot najmu ustalonych w harmonogramie do końca okresu obowiązywania umowy, zaktualizowaną na dzień ogłoszenia upadłości z zastosowaniem przepisów art. 91 ust. 2, a wartością rzeczy w dniu odmowy wykonania zobowiązań, jeżeli druga strona jest sprzedawcą lub wynajmującym/leasingodawcą, bądź różnicy (o ile jest dodatnia) między opisaną wartością rzeczy a wskazaną powyżej sumą, jeżeli druga strona jest nabywcą lub najemcą/leasingobiorcą.
Artykuł 105
Sprzedaż bez wydania rzeczy
1 – Nie naruszając przepisów art. 107, jeżeli ciążące na sprzedawcy zobowiązanie do wydania rzeczy sprzedaży nie zostało wypełnione, ale własność została już przeniesiona:
a) syndyk nie może odmówić wykonania zobowiązań umownych, jeżeli sprzedawca ogłosił upadłość;
b) odmowa wykonania zobowiązań przez syndyka w przypadku ogłoszenia upadłości nabywcy wywołuje skutki określone w art. 104 ust. 5, którego przepisy stosuje się odpowiednio.
2 – Przepisy poprzedniego ustępu stosuje się odpowiednio również do umów o przeniesieniu innych praw rzeczowych, np. użytkowania.
Artykuł 106
Umowa przedwstępna
1 – W przypadku umowy przedwstępnej, w ramach której sprzedawcą jest upadły, syndyk nie może odmówić wykonania zobowiązań, o których mowa w skutecznej umowie przedwstępnej, jeżeli przedmiot umowy został już przekazany nabywcy, który jest stroną umowy przedwstępnej.
2 – Jeżeli syndyk odmówi wykonania zobowiązań przewidzianych w przedwstępnej umowie sprzedaży, przepisy art. 104 ust. 5 stosuje się odpowiednio, bez względu na to, czy upadły jest nabywcą, czy też sprzedawcą w ramach umowy przedwstępnej.
Artykuł 107
Transakcje terminowe
1 – Jeżeli wydanie towarów lub wykonanie usług finansowych o określonej cenie rynkowej ma odbyć się w ustalonym dniu lub terminie, a dzień ten lub termin przypadają po ogłoszeniu upadłości, żadna ze stron nie może zażądać wykonania zobowiązań. Nabywca lub sprzedawca – stosownie do przypadku – ma prawo wyłącznie do płatności różnicy między ceną dostosowaną a ceną rynkową towarów lub usług finansowych na drugi dzień po dniu ogłoszeniu upadłości w odniesieniu do umów, których termin wykonania jest taki sam, przy czym prawo to jest roszczeniem wobec upadłego i wierzytelnością wobec masy upadłości.
2 – W każdym przypadku sprzedawca zwraca zapłacone już sumy i może potrącić je z wierzytelnością przysługującą mu na mocy poprzedniego ustępu, do wysokości odpowiednich sum. Jeżeli sprzedawcą jest upadły, prawo do zwrotu sum stanowi wierzytelność wobec masy upadłości przysługującą drugiej stronie umowy.
3 – Do celów poprzedniego ustępu za usługi finansowe uważa się:
a) przekazanie papierów wartościowych, chyba że w ich skład wchodzą udziały odpowiadające co najmniej 10% kapitału spółki, a charakter rozliczenia przewidzianego w umowie nie jest wyłącznie finansowy;
b) przekazanie metali szlachetnych;
c) płatności gotówkowe zależne bezpośrednio lub pośrednio od kursu wymiany waluty obcej, ustawowej stopy procentowej, jednostki obliczeniowej lub ceny innych towarów lub usług;
d) opcje lub inne prawa do sprzedaży lub przekazania towarów, o których mowa w lit. a) lub b), lub do płatności określonych w lit. c).
4 – Jeżeli w umowie ramowej, która w razie niewykonania zobowiązań może zostać rozwiązana wyłącznie w całości, przewidziano różne transakcje dotyczące usług finansowych, zbiór tych transakcji uważa się za umowę dwustronną do celów przepisów niniejszego artykułu i art. 102.
5 – Do transakcji terminowych, które nie wchodzą w zakres zastosowania ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 104 ust. 5.
Artykuł 108

Najem, w ramach którego upadły jest najemcą

1 – Ogłoszenie upadłości nie skutkuje zawieszeniem umowy najmu, w ramach której upadły jest najemcą, jednak syndyk może w każdej chwili odstąpić od takiej umowy przy zachowaniu 60-dniowego terminu wypowiedzenia, o ile zgodnie z prawem lub z umową nie można zastosować krótszego terminu.

2 – W drodze odstępstwa od poprzedniego ustępu, w przypadku gdy najem dotyczy miejsca zamieszkania upadłego, syndyk może wyłącznie oświadczyć, że w postępowaniu upadłościowym nie będzie można dochodzić prawa do płatności czynszu należnego po upływie 60 dni od dnia złożenia tego oświadczenia. Wówczas wynajmujący ma prawo do zgłoszenia w postępowaniu upadłościowym roszczenia o odszkodowanie za szkody poniesione w razie eksmisji, jeżeli najemca zalega z płatnością co najmniej jednego czynszu, do wysokości sumy czynszu za jeden kwartał.

3 – Odstąpienie od umowy przez syndyka zgodnie z ust. 1 skutkuje powstaniem długu masy upadłości, tj. obowiązku płatności należnych kwot, które odpowiadają okresowi od dnia zaistnienia skutków odstąpienia do dnia upływu terminu określonego w umowie lub do dnia, w którym upadły mógłby w inny sposób od niej odstąpić, przy czym od tych kwot odejmuje się koszty związane ze świadczeniem usługi przez najemcę w tym okresie oraz środki uzyskane z użytkowania wynajmowanej nieruchomości w sposób inny, niż przewidziano, o ile środki te wynikają z przedwczesnego rozwiązania umowy, przy czym wszystkie kwoty aktualizuje się zgodnie z art. 91 ust. 2 według stanu na dzień zaistnienia skutków odstąpienia.

4 – Wynajmujący nie może zażądać odstąpienia od umowy po ogłoszeniu upadłości najemcy z jednej z następujących przyczyn:

a) zaleganie z czynszem lub opłatą z tytułu dzierżawy za okres poprzedzający dzień ogłoszenia upadłości;

b) pogorszenie sytuacji finansowej najemcy.

5 – Jeżeli przedmiot najmu nie został przekazany najemcy do dnia ogłoszenia upadłości upadłego najemcy, zarówno syndyk, jak i wynajmujący mogą odstąpić od umowy albo wzajemnie wyznaczyć rozsądny termin na jej unieważnienie, po którego upływie ustaje prawo do odstąpienia od umowy.

Artykuł 109

Najem, w ramach którego upadły jest wynajmującym

1 – Ogłoszenie upadłości nie skutkuje zawieszeniem wykonania umowy najmu, w ramach której upadły jest wynajmującym, a odstąpienie od umowy przez którąkolwiek ze stron jest możliwe dopiero po upływie stosownego terminu, bez uszczerbku dla przypadków obowiązkowego przedłużenia umowy.

2 – Jeżeli jednak przedmiot najmu nie został przekazany najemcy do dnia ogłoszenia upadłości, przepisy art. 108 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

3 – Zbycie przedmiotu najmu w postępowaniu upadłościowym nie pozbawia wynajmującego praw, które przysługują mu w takich okolicznościach na mocy prawa cywilnego.

Artykuł 110

Umowy o pośrednictwo i umowy o zarządzanie

1 – Umowy o pośrednictwo (contratos de mandato), w tym umowy komisu (contratos de comissão), które wchodzą w skład masy upadłości, wygasają z chwilą ogłoszenia upadłości mocodawcy, nawet jeżeli przewidziano w nich pośrednictwo również na rzecz pośrednika lub osoby trzeciej. Pośrednik nie ma wówczas prawa do odszkodowania.

2 – Umowa o pośrednictwo pozostanie jednak skuteczna w następujących przypadkach:

a) jeżeli okaże się konieczne, by pośrednik podjął czynności w celu uniknięcia możliwej do przewidzenia szkody dla masy upadłości, dopóki syndyk nie podejmie właściwych działań;

b) przez okres, w którym agent/komisant prowadził działania w niezawinionej nieświadomości, że ogłoszono upadłość zleceniodawcy/komitenta.

3 – W sytuacji opisanej w ust. 2 lit. a) wynagrodzenie i zwrot kosztów na rzecz pośrednika stanowią zobowiązania masy upadłości, a w sytuacji opisanej w ust. 2 lit. b) uznaje się je za długi masy upadłości powstałe przed ogłoszeniem upadłości.

4 – Przepisy poprzedniego ustępu stosuje się odpowiednio do wszelkich umów, w ramach których upadły powierzył osobie trzeciej zarządzanie majątkiem przy minimalnym zakresie samodzielności, tj. umów o zarządzanie portfelem i majątkiem.

Artykuł 111

Umowy o długoterminowe świadczenie usług

1 – Umowy, które zobowiązują do długoterminowego świadczenia usług na rzecz upadłego i które nie wygasają na mocy art. 110, nie podlegają zawieszeniu z chwilą ogłoszenia upadłości, a każda z ich stron może je rozwiązać zgodnie z art. 108 ust. 1, którego przepisy stosuje się odpowiednio.

2 – Przedterminowe odstąpienie od umowy przez syndyka wymaga wyłącznie wypłaty odszkodowania z tytułu tego odstąpienia, przy czym wówczas kwotę odszkodowania oblicza się, stosując odpowiednio przepisy art. 108 ust. 3, a odszkodowanie stanowi wierzytelność wobec masy upadłości przysługującą drugiej stronie umowy.

Artykuł 112

Pełnomocnictwo

1 – Z wyjątkiem sytuacji wchodzących w zakres zastosowania art. 110 ust. 2 lit. a) pełnomocnictwo dotyczące składników masy upadłości wygasa z chwilą ogłoszenia upadłości mocodawcy, nawet jeżeli pełnomocnictwa udzielono również w interesie pełnomocnika lub osoby trzeciej.

2 – W przypadku czynności podjętych przez pełnomocnika po wygaśnięciu pełnomocnictwa stosuje się odpowiednio przepisy art. 81 ust. 6 i 7.

3 – Pełnomocnik, który bez własnej winy nie wie o ogłoszeniu upadłości mocodawcy, nie odpowiada wobec osób trzecich za nieskuteczność swoich działań wynikającą z wygaśnięcia pełnomocnictwa.

Artykuł 113

Upadłość pracowników

1 – Ogłoszenie upadłości pracowników nie skutkuje zawieszeniem umowy o pracę.

2 – W razie naruszenia zobowiązań umownych upadły może zostać zobowiązany do wypłaty stosownego odszkodowania.

Artykuł 114

Świadczenie usługi przez upadłego

1 – Przepisy art. 113 stosuje się do umów, na podstawie których upadły – jako osoba fizyczna – ma obowiązek świadczyć usługę, chyba że usługa ta wchodzi w zakres działalności spółki należącej do tej osoby fizycznej i nie ma charakteru zamiennego.

2 – Nie naruszając przepisów poprzedniego ustępu, przepisy art. 111 stosuje się odpowiednio do umów, których przedmiotem jest długoterminowe świadczenie usługi przez upadłego. Obowiązek wypłaty odszkodowania powstaje jednak wyłącznie wtedy, gdy od umowy odstąpi druga strona.

Artykuł 115

Cesja przyszłych wierzytelności i zastaw na przyszłych wierzytelnościach

1 – Jeżeli upadły jest osobą fizyczną i przed ogłoszeniem upadłości scedował lub zastawił przyszłe wierzytelności wynikające z umowy o pracę lub umowy o świadczenie usług bądź prawa do innych przyszłych płatności takich jak świadczenia dla bezrobotnych i świadczenia emerytalne, czynność ta pozostanie skuteczna wyłącznie w odniesieniu do dochodów uzyskanych w okresie przed ogłoszeniem upadłości, w pozostałej części bieżącego miesiąca i w ciągu kolejnych 24 miesięcy.

2 – Bez względu na to, czy upadły jest osobą fizyczną, cesja dokonana przez upadłego lub zastaw ustanowiony przez niego przed ogłoszeniem upadłości w odniesieniu do płatności za wynajem lub dzierżawę na mocy umowy najmu, od której syndyk nie może odstąpić ani której nie może rozwiązać na podstawie odpowiednio art. 104 ust. 2 i art. 109 ust. 1, pozostaną skuteczne wyłącznie w odniesieniu do płatności dotyczących okresu przed ogłoszeniem upadłości, pozostałej części bieżącego miesiąca, w którym dokonano cesji / ustanowiono zastaw, i następnego miesiąca.
3 – Upadły, któremu przysługują wierzytelności, o których mowa w poprzednich ustępach, może potrącić je ze zobowiązaniami masy upadłości, nie naruszając przepisów art. 99 ust. 1 lit. b) i art. 99 ust. 4 lit. b)–d).
Artykuł 116
Rachunki bieżące
Ogłoszenie upadłości skutkuje rozwiązaniem umów o prowadzenie rachunków bieżących, których stroną jest upadły, i zamknięciem takich rachunków.
Artykuł 117
Spółki ciche
1 – Umowa spółki cichej wygasa z chwilą ogłoszenia upadłości wspólnika cichego.
2 – Wspólnik cichy przekazuje do masy upadłości spółki cichej swój nierozliczony dotychczas udział w stracie, w której ma obowiązek uczestniczyć, zachowuje jednak prawo do zwrotu uiszczonych płatności, które stanowią wierzytelność wobec masy upadłości i których nie można zaliczyć na poczet jego udziału w stracie.
Artykuł 118
Uzupełniające ugrupowanie spółek i europejskie ugrupowanie interesów gospodarczych
1 – Bez uszczerbku dla stanowiących inaczej postanowień umowy, uzupełniające ugrupowanie spółek i europejskie ugrupowania interesów gospodarczych nie zostają rozwiązane wskutek ogłoszenia upadłości jednego członka lub kilku członków ugrupowania.
2 – Członek uznany za upadłego może wystąpić z uzupełniającego ugrupowania spółek.
3 – Klauzule umowne, na mocy których członek uznany za upadłego ma obowiązek zapłacić odszkodowanie pozostałym członkom lub ugrupowaniu, są nieważne.
Artykuł 119
Przepisy obowiązkowe
1 – Wszelkie umowy pomiędzy stronami, które wykluczają lub ograniczają zastosowanie powyższych przepisów niniejszego rozdziału, są nieważne.
2 – Nieważne są w szczególności te klauzule, w których upadłości jednej ze stron przypisuje się wartość warunku rozwiązującego w odniesieniu do czynności prawnej lub przyznaje się w takiej sytuacji drugiej stronie prawo do odszkodowania, unieważnienia czynności lub odstąpienia od niej na zasadach innych niż przewidziane w niniejszym rozdziale.
3 – Przepisy poprzednich ustępów nie oznaczają, że upadłość nie może stanowić uzasadnionej przyczyny odstąpienia od umowy lub jej rozwiązania, uwzględniając charakter i wartość płatności umownych”.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

Wpływ na postępowania
Ogłoszenie upadłości uniemożliwia podjęcie przez wierzycieli masy upadłości jakichkolwiek czynności w celu odzyskania należności (art. 88 ust. 1 CIRE).
Wpływ na wierzytelności
Wpływ upadłości na istniejące wierzytelności wobec masy upadłości opisano w art. 90–101 CIRE:
„Artykuł 90
Egzekwowanie wierzytelności wobec masy upadłości
Wierzyciele masy upadłości mogą wykonywać swoje prawa wyłącznie na zasadach przewidzianych w niniejszym kodeksie w toku postępowania upadłościowego.
Artykuł 91
Zobowiązania natychmiast wymagalne
1 – Ogłoszenie upadłości skutkuje natychmiastową wymagalnością wszystkich zobowiązań ciążących na upadłym, które nie podlegają warunkom zawieszającym.
2 – Wszelkie zobowiązania, które nie stają się wymagalne z dniem ogłoszenia upadłości i od których nie nalicza się odsetek kapitałowych lub od których naliczono odsetki w stawce niższej niż odsetki ustawowe, obniża się do sumy, która – po dodaniu do tej sumy odsetek obliczonych odpowiednio zgodnie ze stawką dla odsetek ustawowych lub zgodnie z inną stawką odpowiadającą różnicy między stawką dla odsetek ustawowych a ustaloną stawką w odniesieniu do okresu, o jaki termin spłaty został przedłużony – odpowiada wartości odnośnego zobowiązania.
3 – W przypadku zobowiązania podzielnego przepisy poprzedniego ustępu stosuje się do każdej niewymagalnej jeszcze płatności.
4 – Przy obliczaniu okresu, o jaki termin spłaty został przedłużony, przyjmuje się, że płatność nastąpiłaby w terminie wymagalności zobowiązania lub – jeżeli termin ten nie został określony – w dniu, w którym płatność ta prawdopodobnie by nastąpiła.
5 – Obniżenie kwoty zobowiązań, o którym mowa w poprzednich ustępach, ma zastosowanie nawet wtedy, gdy wskutek niewypłacalności przed ogłoszeniem upadłości utracono przyznane przedłużenie terminu spłaty, zgodnie z art. 780 ust. 1 kodeksu cywilnego.
6 – Wstąpienie w prawa wierzyciela wynikające z zaspokojenia zobowiązania na rzecz osoby trzeciej przez upadłego następuje proporcjonalnie do kwoty wpłaconej na poczet sumy takiego zobowiązania na rzecz osoby trzeciej, zaktualizowanej zgodnie z ust. 2.
7 – Przepisy poprzedniego ustępu stosuje się do prawa regresu względem pozostałych współdłużników.
Artykuł 92
Plany regulowania należności
Przewidziana w art. 91 ust. 1 natychmiastowa wymagalność zobowiązań, które są objęte planem regulowania należności z tytułu podatku lub składek na ubezpieczenia społeczne, wywołuje takie same skutki jak skutki niezastosowania się do takiego planu przewidziane w odnośnych przepisach. Kwoty wymagalnych należności oblicza się zgodnie z tymi przepisami.
Artykuł 93
Świadczenia alimentacyjne
Roszczenie alimentacyjne przeciw upadłemu za okres przypadający po ogłoszeniu upadłości można zgłosić do masy upadłości wyłącznie wtedy, gdy żadna z osób, o których mowa w art. 2009 kodeksu cywilnego, nie jest w stanie zapewnić świadczenia alimentacyjnego. W takim przypadku sędzia określi właściwą kwotę świadczenia.
Artykuł 94
Wierzytelności pod warunkiem rozwiązującym

W postępowaniu upadłościowym wierzytelności wobec masy upadłości podlegające warunkowi rozwiązującemu uznaje się za bezwarunkowe do czasu spełnienia warunku, bez uszczerbku dla obowiązku zwrócenia uiszczonych płatności, gdy warunek ten zostanie spełniony.

Artykuł 95

Odpowiedzialność solidarna i poręczyciele

1 – Wierzyciele mogą dochodzić wszystkich swoich roszczeń wobec każdej z poszczególnych mas upadłości dłużników solidarnych i poręczycieli, ale łączna suma kwot uzyskanych od wszystkich takich dłużników nie może przekraczać kwoty wierzytelności.

2 – Prawo dochodzenia roszczenia od upadłego wynikające z możliwej przyszłej spłaty wierzytelności przez dłużnika solidarnego lub poręczyciela można wykonać w postępowaniu upadłościowym jako wierzytelność pod warunkiem zawieszającym, tj. wyłącznie jeśli roszczenia nie zgłosi wierzyciel, któremu przysługuje wspomniana wierzytelność.

Artykuł 96

Przeliczanie wierzytelności

1 – Do celów udziału posiadacza w postępowaniu:

a) wierzytelności inne niż wierzytelności pieniężne zaspokaja się kwotą w euro oszacowaną na dzień ogłoszenia upadłości;

b) wierzytelności pieniężne o nieokreślonej wysokości zaspokaja się kwotą w euro oszacowaną na dzień ogłoszenia upadłości;

c) wierzytelności wyrażone w walucie obcej lub indeksowane zaspokaja się kwotą w euro przeliczoną według kursu wymiany walut z dnia ogłoszenia upadłości w miejscu dokonania płatności.

2 – Po uznaniu wierzytelności, o których mowa w ust. 1 lit. a) i c), uznaje się je za trwale przekształcone na wierzytelności wyrażone w euro.

Artykuł 97

Zniesienie roszczeń uprzywilejowanych i zabezpieczeń rzeczowych

1 – Z chwilą ogłoszenia upadłości zniesione zostają:

a) ogólne roszczenia uprzywilejowane, które są podrzędne w stosunku do wierzytelności wobec masy upadłości przysługujących Skarbowi Państwa, jednostkom samorządu terytorialnego i instytucjom zabezpieczenia społecznego, które powstały ponad 12 miesięcy przed dniem wszczęcia postępowania upadłościowego;

b) szczególne roszczenia uprzywilejowane, które są podrzędne w stosunku do wierzytelności wobec masy upadłości przysługujących Skarbowi Państwa, jednostkom samorządu terytorialnego i instytucjom zabezpieczenia społecznego, które stały się wymagalne ponad 12 miesięcy przed dniem wszczęcia postępowania upadłościowego;

c) hipoteki ustawowe (hipotecas legais), o których wpis do rejestru wniesiono w ciągu dwóch miesięcy poprzedzających datę wszczęcia postępowania upadłościowego i które są podrzędne w stosunku do wierzytelności wobec masy upadłości przysługujących Skarbowi Państwa, jednostkom samorządu terytorialnego i instytucjom zabezpieczenia społecznego;

d) zabezpieczenia rzeczowe, jeśli nie są zwolnione z obowiązku wpisu do rejestru, na nieruchomościach lub ruchomościach – z zastrzeżeniem wpisu do rejestru – wchodzących w skład masy upadłości, które to zabezpieczenia są podrzędne w stosunku do wierzytelności wobec masy upadłości i które już powstały, ale nie zostały jeszcze wpisane do rejestru i w sprawie których nie złożono jeszcze wniosku o wpis do rejestru;

e) zabezpieczenia rzeczowe na składnikach majątkowych wchodzących w skład masy upadłości podrzędne w stosunku do wierzytelności podporządkowanych.

2 – Z chwilą ogłoszenia upadłości niedopuszczalne jest dokonanie wpisu do rejestru hipoteki ustawowej zabezpieczającej wierzytelność wobec masy upadłości, nawet po zamknięciu postępowania, chyba że wniosek o wpis złożono przed ogłoszeniem upadłości lub – w przypadku hipotek, o których mowa w ust. 1 lit. c) – w ciągu dwóch miesięcy przed tym dniem.

Artykuł 98

Uznanie roszczeń wierzyciela za uprzywilejowane

1 – Wierzytelności niepodporządkowane wierzyciela, na którego wniosek została ogłoszona upadłość, zostaną uznane za ogólne roszczenia uprzywilejowane o najniższej kategorii względem wszystkich ruchomości wchodzących w skład masy upadłości w odniesieniu do jednej czwartej sumy ich wartości, tj. maksymalnie 500 jednostek obliczeniowych.

2 – Jeżeli postępowanie wszczęte na wniosek wierzyciela zostało zawieszone lub umorzone ze względu na ogłoszenie upadłości dłużnika w postępowaniu wszczętym w późniejszym terminie, uprzywilejowanie, o którym mowa w powyższym ustępie, przysługuje osobie, która występowała w charakterze powoda we wcześniejszym postępowaniu; w przypadku przewidzianym w art. 264 ust. 3 lit. b) ogólne uprzywilejowanie roszczenia wobec majątku ruchomego należącego do wnioskującego małżonka oraz połowy majątku wspólnego przysługuje osobie, która występowała w charakterze powoda w pierwotnym postępowaniu, niezależnie od zawieszenia jego skutków.

„Artykuł 99

Potrącenie

1 – Nie naruszając innych przepisów niniejszego kodeksu, po ogłoszeniu upadłości wierzyciele masy upadłości mogą potrącić swoje wierzytelności z zobowiązaniami wobec tej masy, pod warunkiem że spełniony jest co najmniej jeden z poniższych wymogów:

a) przewidziane prawem przesłanki potrącenia zostały spełnione przed dniem ogłoszenia upadłości;

b) wierzytelność wobec masy upadłości spełniała wymogi określone w art. 847 kodeksu cywilnego przed powstaniem wierzytelności wzajemnej przysługującej masie upadłości.

2 – Poniższe nie ma zastosowania do celów lit. a) i b) powyżej:

a) utrata przyznanego przedłużenia terminu spłaty (benefício do prazo), o której mowa w art. 780 ust. 1 kodeksu cywilnego;

b) wcześniejsza wymagalność i wyrażenie w środkach pieniężnych na podstawie przepisów art. 91 ust. 1 i art. 96.

3 – Na możliwość potrącenia nie wpływa fakt, że zobowiązania są wyrażone w różnych walutach lub jednostkach obliczeniowych, jeżeli można je swobodnie przeliczyć w miejscu spłaty wierzytelności wzajemnej i przeliczenie odbywa się po kursie obowiązującym w dniu, w którym potrącenie staje się skuteczne.

4 – Potrącenie nie jest dopuszczalne:

a) jeżeli zobowiązanie wobec masy upadłości powstało po dniu ogłoszenia upadłości, wskutek uznania czynności za bezskuteczną na korzyść masy upadłości (resolução de actos em benefício da massa insolvente);

b) jeżeli wierzyciel masy upadłości nabył wierzytelność od innej osoby po dniu ogłoszenia upadłości;

c) z wykorzystaniem długów upadłego nieobciążających masy upadłości;

d) pomiędzy zobowiązaniami wobec masy upadłości i wierzytelnościami podporządkowanymi wobec masy upadłości.

Artykuł 100

Zawieszenie biegu terminów przedawnienia i terminów zawitych

Postanowienie o ogłoszeniu upadłości prowadzi do zawieszenia biegu wszystkich terminów przedawnienia i terminów zawitych, o których przywrócenie może wnieść dłużnik, w toku postępowania.
Artykuł 101
Systemy likwidacji
Przepisy niniejszego rozdziału pozostają bez wpływu na przepisy art. 283 i nast. kodeksu papierów wartościowych".

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Wpływ postępowania upadłościowego na zawisłe postępowania określono w art. 85–89 CIRE:
„Artykuł 85
Wpływ na zawisłe postępowania
1 – Po ogłoszeniu upadłości wszystkie postępowania, w których rozpoznawane są kwestie dotyczące składników masy upadłości, które to postępowania wszczęto przeciwko dłużnikowi lub nawet przeciwko osobom trzecim, jeśli ich wynik może mieć wpływ na wartość masy upadłości, a także wszystkie postępowania wszczęte na wniosek dłużnika o charakterze wyłącznie majątkowym dołącza się do postępowania upadłościowego, pod warunkiem że syndyk wystąpi z takim wnioskiem i że jest to celowe ze względu na dobro postępowania.
2 – Sędzia występuje do sądu lub właściwego organu z wnioskiem o przesłanie akt wszystkich spraw, w których mogło dojść do zajęcia lub zatrzymania składników majątku związanych z masą upadłości, w celu ich dołączenia do akt postępowania upadłościowego.
3 – Syndyk zastępuje upadłego we wszystkich sprawach, o których mowa w powyższym ustępie, niezależnie od tego, czy akta tych spraw zostały dołączone do akt postępowania upadłościowego, oraz niezależnie od zgody strony przeciwnej.
Artykuł 86
Dołączenie do akt postępowania upadłościowego
1 – Na wniosek syndyka do akt postępowania upadłościowego dołącza się akta spraw, w toku których ogłoszono upadłość osób ponoszących odpowiedzialność prawną za długi upadłego lub – w przypadku osoby fizycznej pozostającej w związku małżeńskim – małżonka, jeżeli nie ustanowiono rozdzielności majątkowej.
2 – W przypadku gdy dłużnik jest spółką handlową, taki sam skutek ma zastosowanie do spraw, w których ogłoszono upadłość spółek kontrolowanych przez dłużnika lub należących do tej samej grupy kapitałowej co dłużnik w rozumieniu kodeksu spółek handlowych.
3 – Dołączenie akt, o którym mowa w ust. 2, może zostać zarządzone z urzędu przez sędziego w toku postępowania, do którego dołącza się akta, lub na wniosek wszystkich dłużników, których upadłość ogłoszono w toku spraw, których akta mają zostać dołączone.
4 – W przypadku postępowań toczących się w sądach o różnej właściwości ze względu na przedmiot sprawy połączenie akt jest możliwe wyłącznie na wniosek syndyka w postępowaniu wszczętym przed sądem posiadającym właściwość szczególną lub gdy o upadłości orzeka sędzia rozpoznający taką sprawę.
Artykuł 87
Umowy o arbitraż
1 – Skuteczność umów o arbitraż związanych ze sporami z udziałem upadłego, których wynik może mieć wpływ na wartość masy upadłości, zostaje zawieszona, bez uszczerbku dla postanowień obowiązujących umów międzynarodowych.
2 – Postępowania zawisłe w dniu ogłoszenia upadłości kontynuuje się nie naruszając, w stosownych przypadkach, przepisów art. 85 ust. 3 oraz art. 128 ust. 5.
Artykuł 88
Postępowanie egzekucyjne
1 – Ogłoszenie upadłości prowadzi do zawieszenia wszelkich postępowań egzekucyjnych lub środków egzekucyjnych wszczętych/zastosowanych na wniosek wierzycieli masy upadłości, które mają wpływ na składniki majątku wchodzące w skład masy upadłości i uniemożliwiają wszczęcie lub prowadzenie jakiejkolwiek czynności egzekucyjnej na wniosek wierzycieli masy upadłości; z kolei postępowania egzekucyjne wszczęte przeciwko osobom trzecim będą kontynuowane.
2 – W przypadku gdy postępowanie egzekucyjne toczy się przeciwko osobom trzecim i nie zachodzi potrzeba jego dołączenia do postępowania upadłościowego zgodnie z art. 85 ust. 2, przesyła się wyłącznie protokoły spraw dotyczących upadłego w celu ich dołączenia do akt.
3 – Postępowanie egzekucyjne zawieszone zgodnie z ust. 1 zostaje umorzone w stosunku do upadłego niezwłocznie po zakończeniu postępowania upadłościowego zgodnie z art. 230 ust. 1 lit. a) i d), z wyjątkiem przypadku wykonywania przewidzianego przepisami prawa do zwrotu (*direito de reversão*).
4 – Syndyk obowiązany jest powiadomić na piśmie i w miarę możliwości w formie elektronicznej komorników (agentes de execução) ustanowionych w postępowaniu egzekucyjnym, na które ogłoszenie upadłości ma wpływ, a o których syndyk posiada wiedzę, lub – w przypadku gdy postępowanie egzekucyjne wszczęto na wniosek urzędnika sądowego (oficial de justiça) – powiadomić sąd o zaistnieniu faktów określonych w powyższym ustępie.
Artykuł 89
Postępowania dotyczące zobowiązań masy upadłości
1 – Przez trzy miesiące od dnia ogłoszenia upadłości nie można wnosić o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w celu spłaty zobowiązań masy upadłości.
2 – Postępowania, w tym postępowanie egzekucyjne, dotyczące zobowiązań masy upadłości są kontynuowane przez połączenie z postępowaniem upadłościowym, z wyjątkiem egzekucji zaległości podatkowych".

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

Organami postępowania upadłościowego są syndyk, rada wierzycieli oraz zgromadzenie wierzycieli. Wierzyciele uczestniczą w radzie wierzycieli oraz zgromadzeniu wierzycieli zgodnie z przepisami art. 66–80 CIRE:
„Artykuł 66
Ustanowienie rady wierzycieli przez sędziego
1 – Przed zwołaniem zgromadzenia wierzycieli, a dokładniej – z chwilą wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości – sędzia ustanawia radę wierzycieli składającą się z trzech lub pięciu członków oraz dwóch zastępców. Funkcja przewodniczącego przypada w miarę możliwości największemu wierzycielowi spółki, a wyboru pozostałych członków dokonuje się w taki sposób, aby zapewnić odpowiednią reprezentację poszczególnych grup wierzycieli, z wyjątkiem wierzycieli podporządkowanych.
2 – Sędzia może odstąpić od ustanowienia rady wierzycieli, o którym mowa w powyższym ustępie, w przypadku gdy uzna to za uzasadnione ze względu na niewielki rozmiar masy upadłości, niezłożony charakter likwidacji lub ograniczoną liczbę wierzycieli masy upadłości.
3 – Na potrzeby ust. 1 jeden z członków rady reprezentuje pracowników posiadających wierzytelności względem spółki, a powołanie tego członka jest zgodne ze wskazaniem, którego dokonali sami pracownicy lub którego dokonała rada pracowników, jeżeli istnieje.

4 – Członkami rady wierzycieli mogą być osoby fizyczne lub prawne. W przypadku wyboru osoby prawnej osoba ta wyznacza swojego pełnomocnika w drodze udzielenia pełnomocnictwa lub sporządzenia innego dokumentu podpisanego przez osobę uprawnioną do reprezentowania spółki.
5 – Skarb Państwa i instytucje zabezpieczenia społecznego można powołać na przewodniczącego rady wierzycieli wyłącznie wtedy, gdy akta sprawy zawierają zarządzenie ministra sprawującego nadzór nad przedmiotowymi podmiotami, w którym zezwolono na pełnienie takiej funkcji i wskazano ich pełnomocnika"
Artykuł 67
Interwencja zgromadzenia wierzycieli
1 – Zgromadzenie wierzycieli może odwołać radę wierzycieli, zastąpić któregokolwiek z członków lub zastępców wchodzących w skład rady ustanowionej przez sąd, powołać dwóch dodatkowych członków oraz – jeżeli sędzia nie ustanowił rady – samodzielnie ustanowić radę złożoną z trzech, pięciu lub siedmiu członków i dwóch zastępców, powołać jej przewodniczącego oraz w dowolnej chwili zmienić skład rady nawet bez uzasadnionego powodu.
2 – Członkowie rady wierzycieli powołani przez zgromadzenie nie muszą być wierzycielami, a przy ich powoływaniu – podobnie jak przy powoływaniu przewodniczącego – zgromadzenie nie jest obowiązane do spełnienia kryteriów określonych w art. 66 ust. 1, natomiast jest obowiązane wyłącznie do spełnienia kryterium przewidzianego w art. 66 ust. 3.
3 – Uchwały zgromadzenia wierzycieli w sprawach, o których mowa w ust. 1, podejmuje się większością przewidzianą w art. 53 ust. 1, z wyjątkiem odwołania członka z uzasadnionych powodów.
Artykuł 68
Obowiązki i uprawnienia rady wierzycieli
1 – Oprócz innych powierzonych jej szczególnych zadań rada odpowiada za nadzór nad syndykiem oraz za współpracę z nim.
2 – W ramach pełnienia swoich obowiązków rada może wedle uznania badać składniki sprawozdania finansowego dłużnika oraz zażądać, aby syndyk dostarczył jej informacji, które uzna za niezbędne.
Artykuł 69
Uchwały rady wierzycieli
1 – Posiedzenia rady wierzycieli zwołuje jej przewodniczący lub dwóch innych członków.
2 – Rada nie może obradować bez obecności większości członków. Uchwały podejmuje się większością głosów oddanych przez obecnych członków, a w razie takiej samej liczby głosów za i przeciw głos przewodniczącego jest decydujący.
3 – W czasie obrad dopuszcza się głosowanie w trybie pisemnym, jeżeli wszyscy członkowie wyrazili na nie uprzednią zgodę.
4 – Uchwały podjęte przez radę wierzycieli zostaną podane do wiadomości sądu przez jej przewodniczącego.
5 – Uchwał rady wierzycieli nie można zaskarżyć przed sądem.
Artykuł 70
Odpowiedzialność członków rady
Członkowie rady odpowiadają przed wierzycielami masy upadłości za szkody wynikające z zawinionego uchybienia obowiązkom, przy czym zastosowanie mają przepisy art. 59 ust. 4.
Artykuł 71
Zwrot kosztów
Członkowie rady wierzycieli nie pobierają wynagrodzenia oraz mają prawo do zwrotu wyłącznie kosztów bezwzględnie koniecznych do wykonywania ich obowiązków.
Artykuł 72
Uczestnictwo w zgromadzeniu wierzycieli
1 – W zgromadzeniu wierzycieli mają prawo uczestniczyć wszyscy wierzyciele masy upadłości, podobnie jak osoby, którym przysługują prawa określone w art. 95 ust. 2, których – zgodnie z przywołanym przepisem – nie można wykonać w toku postępowania.
2 – Przepisy ust. 1 i 4 poniższego artykułu stosuje się odpowiednio do prawa uczestnictwa w zgromadzeniu przysługującego wierzycielom podporządkowanym.
3 – Wierzycieli może reprezentować pełnomocnik posiadający specjalne umocowanie w tym zakresie.
4 – W przypadku gdy jest to konieczne do sprawnego obradowania sąd może ograniczyć uczestnictwo w zgromadzeniu do wierzycieli, którym przysługują wierzytelności o określonej sumie, nie wyższej jednak niż 10 000 euro. Wierzyciele, których suma wierzytelności jest niższa, mogą być reprezentowani przez innego wierzyciela, którego wierzytelność jest co najmniej równa określonej sumie, lub mogą stworzyć grupę w celu osiągnięcia wymaganej sumy i wzięcia udziału w zgromadzeniu za pośrednictwem wspólnego pełnomocnika.
5 – Syndyk, członkowie rady wierzycieli i upadły oraz osoby pełniące funkcje kierownicze mają prawo i obowiązek uczestniczenia w zgromadzeniu.
6 – W zgromadzeniu może również uczestniczyć do trzech przedstawicieli rady pracowników lub, w przypadku braku takiej rady, do trzech przedstawicieli wyznaczonych przez pracowników. W zgromadzeniu może również uczestniczyć przedstawiciel prokuratury.
Artykuł 73
Prawa głosu
1 – Z tytułu wierzytelności przysługuje jeden głos na jedno euro lub jego część, jeżeli takie wierzytelności zostały już uznane w postanowieniu kończącym postępowanie w sprawie, zawartym w załączniku dotyczącym sprawdzenia wierzytelności i przypisania im kategorii zaspokojenia, lub w ramach późniejszego środka sprawdzającego, lub w przypadku spełnienia obu poniższych warunków:
a) wierzyciel zgłosił już wierzytelność w toku postępowania lub, jeżeli termin na zgłaszanie wierzytelności określony w postanowieniu nie upłynął, takie wierzytelności zgłoszono na samym zgromadzeniu wyłącznie do celów uczestnictwa w tym zgromadzeniu;
b) w trakcie zgromadzenia ani syndyk ani wierzyciel posiadający prawo głosu nie mogą zaskarżyć wierzytelności.
2 – Liczbę głosów przysługujących z tytułu wierzytelności pod warunkiem zawieszającym zawsze określa sąd, który uwzględnia przy tym prawdopodobieństwo spełnienia warunku.
3 – Wierzytelności podporządkowane nie dają prawa głosu, chyba że uchwała zgromadzenia wierzycieli dotyczy zatwierdzenia planu upadłości.
4 – Na wniosek zainteresowanej strony sąd może przyznać prawa głosu na podstawie wierzytelności spornych, określając ich sumę, uwzględniając wszystkie istotne kwestie, w tym prawdopodobną sumę oraz charakter wierzytelności podporządkowanej oraz, w przypadku wierzytelności pod warunkiem zawieszającym, prawdopodobieństwo spełnienia warunku.
5 – Na postanowienie sądu, o którym mowa w powyższym ustępie, nie przysługuje zażalenie.
6 – Późniejsze potwierdzenie, że wierzycielom w rzeczywistości przysługiwała inna liczba głosów niż liczba im przyznana, w żadnym razie nie stanowi podstawy do stwierdzenia nieważności uchwał podjętych przez zgromadzenie.

7 – Bez uszczerbku dla innych kwestii określonych w powyższych ustępach, z tytułu wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo, za które dłużnik nie ponosi osobistej odpowiedzialności, przysługuje jeden głos na jedno euro sumy wierzytelności lub wartości zabezpieczenia, jeżeli jest ona niższa.
Artykuł 74
Przewodniczący
Zgromadzeniu wierzycieli przewodniczy sędzia.
Artykuł 75
Zwołanie zgromadzenia wierzycieli
1 – Zgromadzenie wierzycieli jest zwoływane przez sąd z jego inicjatywy lub na wniosek syndyka, rady wierzycieli lub wierzyciela bądź grupy wierzycieli, których wierzytelności odpowiadają – w ocenie sądu – co najmniej jednej piątej całkowitej sumy wierzytelności niepodporządkowanych.
2 – O terminie, godzinie, miejscu i przedmiocie obrad zgromadzenia wierzycieli powiadamia się zainteresowane strony niezwłocznie przez obwieszczenie, którego dokonuje się z co najmniej dziesięciodniowym wyprzedzeniem za pomocą publikacji w portalu Citius oraz wywieszenia na drzwiach siedziby lub miejsca zamieszkania upadłego i jego zakładów.
3 – O terminie, godzinie i miejscu zgromadzenia powiadamia się również pięciu największych wierzycieli oraz upadłego, osoby pełniące funkcje kierownicze u upadłego i radę pracowników za pomocą pisma doręczonego przesyłką poleconą z takim samym wyprzedzeniem.
4 – Obwieszczenie i powiadomienia, o których mowa w powyższych ustępach, zawierają również:
a) sygnaturę akt;
b) imię i nazwisko lub nazwę upadłego oraz adres jego siedziby lub miejsca zamieszkania, jeżeli są znane;
c) pouczenie skierowane do wierzycieli, którzy jeszcze nie zgłosili swoich wierzytelności, o konieczności zgłoszenia takich wierzytelności, jeżeli termin na zgłaszanie wierzytelności określony w postanowieniu nie upłynął, wraz z informacją, że zgłoszenia wierzytelności wyłącznie w celu wzięcia udziału w zgromadzeniu można dokonać podczas zgromadzenia, jeżeli do tego czasu nie upłynie termin na zgłaszanie wierzytelności;
d) ewentualne ograniczenia możliwości uczestnictwa w zgromadzeniu, o których mowa w art. 72 ust. 4, wraz z informacją dotyczącą możliwości stworzenia grupy lub uczestnictwa za pośrednictwem pełnomocnika.
Artykuł 76
Odroczenie zgromadzenia
Sąd może odroczyć obrady zgromadzenia, wyznaczając nowy termin przypadający w ciągu kolejnych 15 dni roboczych.
Artykuł 77
Większość
Uchwały zgromadzenia wierzycieli zapadają zwykłą większością głosów, chyba że w niniejszym kodeksie przewidziano inną większość lub określono inne wymogi. Przy liczeniu głosów nie uwzględnia się osób, które wstrzymały się od głosu, niezależnie od liczby obecnych lub reprezentowanych wierzycieli lub sumy ich wierzytelności.
Artykuł 78
Zarzuty przeciwko uchwale i zażalenie
1 – Syndyk lub którykolwiek z wierzycieli posiadający prawo głosu może wnieść do sądu zarzuty – w formie ustnej lub pisemnej – przeciwko uchwale zgromadzenia, podnosząc, że narusza ona wspólny interes wierzycieli, pod warunkiem że zarzuty zostaną wniesione na samym zgromadzeniu.
2 – Zażalenie na postanowienie uwzględniające zarzuty przysługuje każdemu wierzycielowi, który głosował za uchwałą, natomiast zażalenie na postanowienie oddalające zarzuty przysługuje wyłącznie skarżącemu.
Artykuł 79
Informacje
Na wniosek zgromadzenia syndyk przedstawia zgromadzeniu informacje dotyczące wszelkich kwestii wchodzących w zakres jego odpowiedzialności.
Artykuł 80
Nadrzędność zgromadzenia wierzycieli
Wszystkie uchwały podjęte przez radę wierzycieli mogą zostać uchylone przez zgromadzenie, a uchwała przegłosowana przez zgromadzenie wierzycieli zatwierdza każdą czynność, na którą wymagana jest zgoda rady wierzycieli zgodnie z niniejszym kodeksem".

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Syndyk może korzystać ze składników masy upadłości i rozporządzać nimi zgodnie z przepisami art. 149, 150, 157 i 158 CIRE:
„Artykuł 149
Zajęcie składników majątku
1 – Po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości dokumenty księgowe i wszystkie składniki majątku wchodzące w skład masy upadłości podlegają zajęciu, nawet jeżeli:
a) zostały one objęte zajęciem sądowym (arresto), zastawem (penhor) lub jakimkolwiek innym zabezpieczeniem w toku jakiegokolwiek postępowania, z wyjątkiem składników, które zostały zajęte wskutek przestępstwa o charakterze karnym lub administracyjnym;
b) zostały przyznane wierzycielom na podstawie art. 831 i nast. kodeksu cywilnego.
2 – W przypadku gdy składniki majątku zostały już sprzedane, przychody ze sprzedaży podlegają zajęciu, o ile nie zostały one uprzednio wypłacone wierzycielom lub rozdzielone pomiędzy nich.
Artykuł 150
Wydanie zajętych składników majątku
1 – Podstawą zajęcia składników majątku jest ogłoszenie upadłości, a syndyk jest obowiązany – nie naruszając przepisów art. 756 ust. 1 i 2 kodeksu postępowania cywilnego – zapewnić, aby składniki te zostały mu niezwłocznie wydane, tak aby pozostawały pod jego pieczą. Wspomniana piecza podlega przepisom ogólnym, w szczególności przepisom mającym zastosowanie do obciążonego zastawem mienia złożonego do depozytu sądowego.
2 – Zajęcia dokonuje syndyk przy pomocy rady wierzycieli, jeżeli istnieje, lub jej przedstawiciela oraz – w stosownych przypadkach – w obecności wierzyciela, który złożył wniosek o ogłoszenie upadłości, a także upadłego.
3 – W przypadku gdy osobiste zajęcie składników majątku jest dla syndyka niedogodne, ponieważ mienie znajduje się w innym okręgu niż okręg sądowy, w którym toczy się postępowanie upadłościowe, zajęcia dokonuje się w drodze pomocy sądowej, a składniki majątku powierza się specjalnemu przechowawcy (depositário especial), ale na polecenie syndyka.
4 – Zajęcia dokonuje się przez przekazanie składników majątku do przechowawcy lub przez bezpośrednie wydanie z wykorzystaniem szczegółowej listy, zgodnie z poniższymi zasadami:
a) jeżeli składniki majątku uprzednio powierzono wyznaczonemu przez sąd przechowawcy (depositário judicial), pozostaną one pod jego pieczą, przy czym można je udostępnić na wyłączne polecenie syndyka;

b) w razie pojawienia się trudności w sprawowaniu pieczy nad składnikami majątku lub jeżeli istnieją wątpliwości dotyczące tego, które składniki majątku znajdują się pod pieczą, syndyk może zwrócić się do urzędnika sądowego, aby udał się do miejsca przechowywania składników majątku, a gdy wspomniane trudności zostaną przezwyciężone lub wątpliwości rozwiane, składniki majątku zostaną wydane wspomnianemu urzędnikowi;
c) w przypadku kwestionowania zajęcia lub oporu przed zajęciem syndyk może wystąpić o wsparcie sił porządkowych, a drzwi lub drzwiczki sejfu można wyważyć, sporządzając przy tym notatkę urzędową;
d) przekazanie do przechowawcy polega na opisaniu i wycenie składników majątku oraz objęciu ich pieczą;
e) zarówno w przypadku przekazania składników majątku przechowawcy, jak i ich wydania z wykorzystaniem szczegółowej listy syndyk lub jego asystent sporządzają dokument zawierający opis i wykaz składników majątku, na wzór inwentarza, w którym określają – w stosownych przypadkach – wartość przypisaną poszczególnym składnikom, wskazują, czy składniki majątku wydano syndykowi czy wyznaczonemu przez sąd przechowawcy, oraz wymieniają wszystkie kwestie dotyczące postępowania;
f) wspomniany dokument podpisuje osoba będąca świadkiem procedury oraz właściciel lub posiadacz zajętych składników majątku lub, w przypadku gdy ci ostatni nie są zdolni do złożenia podpisu lub nie wyrażają takiej woli, dwóch dostępnych świadków.
5 – W przypadku eksmisji upadłego z jego miejsca zwykłego pobytu zastosowanie mają przepisy art. 862 kodeksu postępowania cywilnego.
6 – Wszelkie sumy otrzymane w postaci środków pieniężnych syndyk niezwłocznie deponuje w wybranej przez siebie instytucji kredytowej, z wyjątkiem kwot niezbędnych do pokrycia bieżących kosztów zarządu.";
„Artykuł 157
Wcześniejsze zamknięcie
Syndyk może dokonać zamknięcia zakładów dłużnika lub tylko jednego zakładu lub niektórych z nich przed odbyciem zgromadzenia w celu oceny sprawozdania:
a) w przypadku zgody rady wierzycieli, jeżeli taka rada istnieje;
b) pod warunkiem że upadły nie wniósł sprzeciwu, jeżeli rada wierzycieli nie istnieje, lub jeżeli – pomimo sprzeciwu upadłego – sąd dopuścił taką możliwość, uzasadniając ją faktem, że odłożenie zastosowania takiego środka do terminu wyżej wspomnianego zgromadzenia prowadziłoby do znacznego uszczuplenia masy upadłości.
Artykuł 158
Rozpoczęcie sprzedaży składników majątku
1 – Po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości oraz po przeprowadzeniu zgromadzenia w celu oceny sprawozdania syndyk niezwłocznie przystępuje do sprzedaży wszystkich zajętych składników majątku wchodzących w skład masy upadłości, niezależnie od zobowiązań, pod warunkiem że w uchwałach podjętych na wyżej wspomnianym zgromadzeniu wierzyciele nie sprzeciwiają się takiej sprzedaży.
2 – Syndyk przystępuje jednak do wcześniejszej sprzedaży składników majątku wchodzących w skład masy upadłości, których nie można przechować, ponieważ mogą ulec zniszczeniu lub utracić wartość.
3 – Jeżeli zostanie wydane postanowienie o przeprowadzeniu wcześniejszej sprzedaży składników majątku, o której mowa w powyższym ustępie, syndyk powiadomi o tym fakcie upadłego, radę wierzycieli, jeżeli istnieje, oraz sąd co najmniej dwa dni przed sprzedażą, a odnośne postanowienie opublikuje w portalu Citius.
4 – Sędzia może wstrzymać wcześniejszą sprzedaż składników majątku, o której mowa w ust. 2, z własnej inicjatywy lub na wniosek upadłego, rady wierzycieli lub któregokolwiek z wierzycieli masy upadłości, których wierzytelności powstały przed ogłoszeniem upadłości lub po jego ogłoszeniu. O takim postanowieniu sąd niezwłocznie powiadamia syndyka, upadłego, radę wierzycieli oraz wierzyciela, który złożył wniosek o wstrzymanie sprzedaży. Na postanowienie sądu nie przysługuje zażalenie.
5 – We wniosku, o którym mowa w poprzednim ustępie, zainteresowana strona zawiera uzasadnienie odstąpienia od sprzedaży składników majątku oraz w miarę możliwości przedstawia możliwą do zrealizowania alternatywną czynność wobec czynności zamierzonej przez syndyka".

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Kategorie wierzytelności wobec masy upadłości oraz sposób traktowania wierzytelności zgłoszonych po wszczęciu postępowania upadłościowego, w tym zobowiązań masy upadłości, określono głównie w art. 47–51 CIRE:
„Artykuł 47
Pojęcie wierzycieli masy upadłości oraz kategorie wierzytelności wobec masy upadłości
1 – Po ogłoszeniu upadłości wszystkie osoby, którym przysługują wierzytelności wobec majątku upadłego lub wierzytelności zabezpieczone składnikami majątku wchodzącymi w skład masy upadłości, których podstawa jest wcześniejsza w stosunku do ogłoszenia upadłości, uznaje się za wierzycieli masy upadłości niezależnie od ich narodowości lub miejsca zamieszkania / siedziby.
2 – W niniejszym kodeksie wierzytelności, o których mowa w powyższym ustępie, i równorzędne im wierzytelności, a także odpowiadające im długi określa się mianem odpowiednio wierzytelności wobec masy upadłości i długów masy upadłości powstałych przed ogłoszeniem upadłości.
3 – Wierzytelności, które powstały w toku postępowania, są równorzędne wierzytelnościom wobec masy upadłości istniejącym w dniu ogłoszenia upadłości.
4 – Na potrzeby niniejszego kodeksu wierzytelnościami wobec masy upadłości są:
a) wierzytelności „zabezpieczone" i „uprzywilejowane", objęte odpowiednio zabezpieczeniami rzeczowymi, w tym szczególne roszczenia uprzywilejowane, oraz ogólne uprzywilejowane roszczenia wobec składników majątku wchodzących w skład masy upadłości, do wysokości sumy odpowiadającej wartości zabezpieczonych składników majątku lub ogólnych roszczeń uprzywilejowanych, uwzględniając ewentualne nadrzędne obciążenia;
b) wierzytelności podporządkowane wymienione w poniższym artykule, z wyjątkiem ogólnych lub szczególnych roszczeń uprzywilejowanych bądź hipoteki ustawowej, które nie wygasły wskutek ogłoszenia upadłości;
c) pozostałe wierzytelności będące wierzytelnościami niezabezpieczonymi.
Artykuł 48
Wierzytelności podporządkowane
Poniższe wierzytelności uznaje się za wierzytelności podporządkowane podrzędne względem pozostałych wierzytelności wobec masy upadłości:
a) wierzytelności przysługujące osobom pozostającym w szczególnych stosunkach z upadłym, pod warunkiem że takie szczególne stosunki istniały w chwili nabycia wierzytelności, oraz wierzytelności przysługujące osobom, na które zostały one przeniesione w ciągu dwóch lat poprzedzających wszczęcie postępowania upadłościowego;
b) odsetki od wierzytelności niepodporządkowanych powstałe po ogłoszeniu upadłości, z wyjątkiem wierzytelności objętych zabezpieczeniem rzeczowym oraz ogólnych roszczeń uprzywilejowanych, do wysokości kwoty odpowiadającej wartości odnośnych składników majątku;
c) wierzytelności, odnośnie do których strony ustaliły niższą kategorię zaspokojenia;
d) wierzytelności, których przedmiotem są nieodpłatne świadczenia spełniane przez dłużnika;

e) wierzytelności względem masy upadłości, które powstały – wskutek uznania czynności za bezskuteczną na korzyść masy upadłości – na rzecz osoby trzeciej w rezultacie działania w złej wierze;
f) odsetki od wierzytelności podporządkowanych powstałe po ogłoszeniu upadłości;
g) wierzytelności z tytułu pożyczek udziałowców.
Artykuł 49
Osoby pozostające w szczególnych stosunkach z dłużnikiem
1 – Poniższe osoby uznaje się za pozostające w szczególnych stosunkach z dłużnikiem będącym osobą fizyczną:
a) małżonka i osoby rozwiedzione z dłużnikiem w okresie dwóch lat poprzedzających wszczęcie postępowania upadłościowego;
b) wstępnych i zstępnych lub rodzeństwo dłużnika lub którejkolwiek z osób, o których mowa w powyższej literze;
c) małżonków wstępnych lub zstępnych lub rodzeństwa dłużnika;
d) osoby, które stale zamieszkiwały z dłużnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym przez okres przypadający w ciągu dwóch lat poprzedzających wszczęcie postępowania upadłościowego.
2 – Poniższe osoby uznaje się za pozostające w szczególnych stosunkach z dłużnikiem będącym osobą prawną:
a) wspólników i udziałowców ponoszących zgodnie z prawem odpowiedzialność za długi oraz osoby, który posiadały taki status w ciągu dwóch lat poprzedzających wszczęcie postępowania upadłościowego;
b) podmioty, które – w stosownych przypadkach – miały powiązania o charakterze kontrolnym lub powiązania wewnątrzgrupowe ze spółką zgodnie z art. 21 kodeksu papierów wartościowych w ciągu dwóch lat poprzedzających wszczęcie postępowania upadłościowego;
c) osoby pełniące funkcje kierownicze de facto i de iure u dłużnika oraz osoby pełniące funkcje kierownicze de facto i de iure w dowolnej chwili w okresie dwóch lat poprzedzających wszczęcie postępowania upadłościowego;
d) podmioty związane z którąkolwiek z osób wymienionych w powyższych literach w dowolny ze sposobów wymienionych w ust. 1.
3 – W przypadku gdy upadłość dotyczy wyłącznie jednego odrębnego majątku osobami, które uznaje się za pozostające w szczególnych stosunkach, są właściciele i osoby pełniące funkcje kierownicze oraz osoby z nimi związane w którykolwiek ze sposobów przewidzianych w powyższych literach, a w przypadku spadku nieobjętego – osoby związane z osobą spadkodawcy w którykolwiek ze sposobów przewidzianych w ust. 1 w dniu podjęcia czynności przez sąd lub w okresie dwóch poprzedzających lat.
Artykuł 50
Wierzytelności pod warunkiem zawieszającym
1 – Na potrzeby niniejszego kodeksu wierzytelnościami pod warunkiem zawieszającym i rozwiązującym są odpowiednio takie wierzytelności, których powstanie lub dalsze istnienie jest uzależnione od zaistnienia lub niezaistnienia przyszłego i niepewnego zdarzenia z mocy prawa, na mocy orzeczenia sądowego lub na mocy czynności prawnej.
2 – Wierzytelnościami pod warunkiem zawieszającym są:
a) wierzytelności wynikające z odmowy wykonania lub wcześniejszego rozwiązania przez syndyka umów dwustronnych obowiązujących w dniu ogłoszenia upadłości lub uznania czynności za bezskuteczną na korzyść masy upadłości, o ile takie rozwiązanie, taka odmowa lub takie uznanie czynności za bezskuteczną nie miały miejsca;
b) wierzytelności, których nie można zaspokoić względem upadłego bez wcześniejszej egzekucji z majątku osoby trzeciej, o ile taka egzekucja nie miała miejsca;
c) wierzytelności wobec masy upadłości, za które upadły nie ponosi osobistej odpowiedzialności, o ile dług nie jest wymagalny.
Artykuł 51
Zobowiązania masy upadłości
1 – O ile przepisy prawa wyraźnie nie stanowią inaczej, oprócz innych zobowiązań zaklasyfikowanych w niniejszym kodeksie jako zobowiązania masy upadłości zobowiązania te obejmują:
a) koszty postępowania upadłościowego;
b) wynagrodzenie syndyka oraz koszty poniesione przez syndyka i przez członków rady wierzycieli;
c) długi wynikające z czynności związanych z zarządzaniem masą upadłości, jej likwidacją i podziałem;
d) długi wynikające z czynności podjętych przez syndyka w ramach wykonywania jego zadań;
e) wszelkie długi wynikające z umowy dwustronnej, której wykonywania syndyk nie może odmówić, chyba że odnoszą się one do okresu sprzed ogłoszenia upadłości;
f) wszelkie długi wynikające z umowy dwustronnej, której wykonywania syndyk nie może odmówić, chyba że odpowiadają one świadczeniu wzajemnemu, które zostało już spełnione przez osobę trzecią przed ogłoszeniem upadłości lub które odnosi się do okresu sprzed ogłoszenia upadłości;
g) wszelkie długi wynikające z umowy, której przedmiotem jest świadczenie długoterminowe, odpowiadające świadczeniu wzajemnemu, które zostało już spełnione przez osobę trzecią, w przypadku gdy wykonania takiej umowy zażądał tymczasowy nadzorca sądowy;
h) długi powstałe wskutek czynności podjętych przez tymczasowego nadzorcę sądowego w ramach wykonywania jego zadań;
i) długi, których źródłem jest bezpodstawne wzbogacenie masy upadłości;
j) świadczenia alimentacyjne w odniesieniu do okresu sprzed daty ogłoszenia upadłości zgodnie z przepisami art. 93.
2 – W niniejszym kodeksie wierzytelności odpowiadające długom masy upadłości oraz osoby, którym takie wierzytelności przysługują, określa się mianem odpowiednio wierzytelności względem masy upadłości i wierzycieli masy upadłości".

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

Przepisy dotyczące zgłaszania, sprawdzania i uznawania wierzytelności przewidziano w art. 128–140 CIRE:
„Artykuł 128
Zgłaszanie wierzytelności
1 – W terminie określonym w tym celu w postanowieniu o ogłoszeniu upadłości wierzyciele masy upadłości, w tym prokurator występujący w obronie interesów podmiotów, których reprezentuje, mają obowiązek zgłoszenia wierzytelności do sprawdzenia, składając wniosek, wraz z dołączonymi wszystkimi dostępnymi dokumentami uzasadniającymi, w którym określają:
a) pochodzenie, datę wymagalności, wysokość kwoty głównej i odsetek;
b) warunki, którym podlegają wierzytelności, zarówno zawieszające, jak i rozwiązujące;
c) charakter wierzytelności, tj. niezabezpieczone, podporządkowane, uprzywilejowane czy objęte zabezpieczeniem oraz, w tym ostatnim przypadku, mienie lub prawa będące przedmiotem takiego zabezpieczenia wraz ze stosownymi informacjami z rejestru (w stosownych przypadkach);
d) istnienie ewentualnych poręczeń osobistych wraz ze wskazaniem poręczycieli;
e) mającą zastosowanie stawkę odsetek za zwłokę.

2 – Wniosek kieruje się do syndyka i przesyła za pomocą środków łączności elektronicznej zgodnie z przepisami art. 17 ust. 2 odpowiedniego zarządzenia ministra.
3 – W przypadku gdy wierzyciele masy upadłości nie są reprezentowani przez pełnomocnika, wniosek o zgłoszenie wierzytelności do sprawdzenia doręcza się na adres kancelarii syndyka lub przesyła drogą elektroniczną lub przesyłką poleconą. Syndyk podpisuje potwierdzenie odbioru lub w terminie trzech dni od otrzymania przesyłki przesyła wierzycielowi potwierdzenie odbioru w taki sam sposób, w jaki przesłano wniosek.
4 – Zgłoszenia wierzytelności, o którym mowa w ust.1, można dokonać za pomocą formularza udostępnionego w tym celu na stronie internetowej i określonego w zarządzeniu ministra właściwego ds. wymiaru sprawiedliwości lub za pomocą wzoru zgłoszenia wierzytelności przewidzianego w art. 54 i 55 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r., w przypadkach, do których rozporządzenie to ma zastosowanie.
5 – Sprawdzeniu poddaje się wszystkie wierzytelności wobec masy upadłości, niezależnie od ich rodzaju i podstawy. Nawet wierzyciele, których wierzytelności zostały uznane prawomocnym postanowieniem, zgłaszają takie wierzytelności w toku postępowania upadłościowego, jeżeli pragną uzyskać zaspokojenie.
Artykuł 129
Lista uznanych i nieuznanych wierzytelności
1 – W okresie 15 dni od upływu terminu na zgłaszanie wierzytelności syndyk składa w sekretariacie sądu listę wszystkich uznanych wierzycieli oraz listę nieuznanych wierzycieli, obie w porządku alfabetycznym, obejmujące nie tylko osoby, które zgłosiły wierzytelności, ale również osoby, których prawa stwierdzono na podstawie dokumentów księgowych dłużnika lub o których syndyk posiada wiedzę z jakiegokolwiek innego źródła.
2 – Lista uznanych wierzycieli zawiera dane identyfikacyjne każdego z nich, informację o charakterze wierzytelności, wysokości kwoty głównej i odsetek na dzień upłynięcia terminu na zgłaszanie wierzytelności, poręczeniach osobistych i zabezpieczeniach rzeczowych, roszczeniach przywilejowanych, mającej zastosowanie stawce odsetek za zwłokę, ewentualnych warunkach zawieszających lub rozwiązujących oraz wartości składników majątku wchodzących w skład masy upadłości, na których ustanowiono zabezpieczenia rzeczowe, za które dłużnik nie ponosi osobistej odpowiedzialności.
3 – Lista nieuznanych wierzycieli zawiera podstawę ich nieuznania.
4 – Syndyk powiadamia wszystkich nieuznanych wierzycieli, a także tych, którzy nie zgłosili wierzytelności, a których wierzytelności uznano, lub tych, których wierzytelność uznano na innych warunkach, przesyłką poleconą lub na jeden ze sposobów określonych w art. 128 ust. 2 i 3, a w przypadku istnienia znanych wierzycieli, którzy mają miejsce zwykłego pobytu, miejsce zamieszkania lub siedzibę w państwie członkowskim innym niż państwo, w którym wszczęto postępowanie, w tym organów podatkowych i instytucji zabezpieczenia społecznego tych państw członkowskich, powiadomienie doręcza się również zgodnie z art. 54 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r.
5 – Powiadomienia, o których mowa w powyższym ustępie, można przesłać pocztą elektroniczną w przypadkach, w których wierzytelność zgłoszono pocztą elektroniczną, i uznaje się je za doręczone w dniu wysłania. Syndyk dołącza potwierdzenie doręczenia do akt sprawy.
Artykuł 130
Zaskarżenie listy uznanych wierzycieli
1 – W ciągu 10 dni od upływu terminu określonego w art. 129 ust. 1 każda zainteresowana strona może zaskarżyć listę uznanych wierzycieli, składając do sądu wniosek zawierający dowody na poparcie wniosku o bezzasadnym uznaniu lub nieuznaniu wierzytelności lub niewłaściwej kwocie lub kategorii uznanych wierzytelności.
2 – W odniesieniu do wierzycieli, których powiadomiono przesyłką poleconą, termin 10 dni oblicza się, począwszy od trzeciego dnia roboczego następującego po dacie nadania.
3 – W przypadku braku sprzeciwu sąd wydaje niezwłocznie postanowienie w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności i przypisania im kategorii zaspokojenia, zatwierdzające – z wyjątkiem stwierdzenia oczywistego błędu – listę uznanych wierzycieli sporządzoną przez syndyka oraz przypisujące im kategorie zaspokojenia na podstawie tej listy.
Artykuł 131
Odpowiedź na sprzeciw
1 – Syndyk może wnieść odpowiedź na którykolwiek ze sprzeciwów, podobnie jak którakolwiek z zainteresowanych stron zajmująca odmienne stanowisko, w tym upadły.
2 – Jeżeli podstawą sprzeciwu jest bezzasadne uwzględnienie określonej wierzytelności na liście uznanych wierzycieli, pominięcie warunków, którym taka wierzytelność podlega, lub przypisanie jej zawyżonej wartości lub kategorii zaspokojenia wyższej od prawidłowej kategorii, odpowiedź może wnieść wyłącznie odnośny wierzyciel.
3 – Odpowiedź składa się w zależności od przypadku w okresie 10 dni od upływu terminu, o którym mowa w art. 130, lub od daty nadania powiadomienia skierowanego do wierzyciela, którego dotyczy sprzeciw; w razie niedotrzymania tego terminu sprzeciw zostanie uwzględniony.
Artykuł 132
Wnoszenie sprzeciwów i odpowiedzi
Listy wierzytelności uznanych i nieuznanych przez syndyka, sprzeciwy oraz odpowiedzi składa się w postaci jednego załącznika.
Artykuł 133
Ocena zgłoszonych wierzytelności i badanie ksiąg upadłego
Przez okres wyznaczony na wnoszenie sprzeciwów i odpowiedzi oraz w celu umożliwienia oceny wierzytelności przez jakąkolwiek zainteresowaną stronę oraz przez radę wierzycieli syndyk udostępnia informację o zgłoszonych wierzytelnościach, stosowne dokumenty dotyczące wierzytelności oraz dokumenty księgowe upadłego w odpowiednim do tego miejscu, który to fakt odnotowuje się na końcu list uznanych i nieuznanych wierzycieli.
Artykuł 134
Środki dowodowe, egzemplarze i odstąpienie od powiadomienia
1 – Przepisy art. 25 ust. 2 mają zastosowanie do sprzeciwów i odpowiedzi.
2 – Wnioskodawca ma obowiązek dostarczyć tylko dwa egzemplarze składanych dokumentów, z czego jeden jest przeznaczony do akt sądowych, a drugi pozostaje do dyspozycji sekretariatu sądu w celu udostępnienia go do wglądu zainteresowanym stronom. W przypadku złożenia dokumentów na nośniku cyfrowym sekretariat może je z niego pobrać.
3 – W drodze wyjątku w przypadku gdy sprzeciw dotyczy uznanych wierzytelności i nie został wniesiony przez wierzyciela, któremu przysługują te wierzytelności, dołącza się lub pobiera dodatkowy egzemplarz, który ma zostać doręczony danemu wierzycielowi.
4 – O sprzeciwach informuje się wyłącznie odnośnych wierzycieli, w przypadku gdy nie są oni skarżącymi.
5 – W okresie wyznaczonym na wnoszenie sprzeciwów i odpowiedzi akta znajdują się w sekretariacie sądu, gdzie są udostępniane do wglądu zainteresowanym stronom.
Artykuł 135
Opinia rady wierzycieli

W ciągu 10 dni od upływu terminu na wniesienie odpowiedzi na sprzeciw rada wierzycieli załącza swoją opinię w sprawie sprzeciwów do akt sprawy.
Artykuł 136
Usunięcie wad postępowania
1 – Po załączeniu opinii wydanej przez radę wierzycieli lub po bezskutecznym upływie terminu określonego w powyższym artykule sąd wydaje postanowienie posiadające moc wyroku w sprawie uznania wierzytelności znajdujących się na przedmiotowej liście, które są bezsporne, z wyjątkiem przypadku stwierdzenia oczywistego błędu. Sąd może wyznaczyć dzień i godzinę podjęcia próby ugodowej w okresie 10 kolejnych dni, powiadamiając o tym wszystkich skarżących i wnoszących odpowiedzi, radę wierzycieli oraz syndyka, tak aby mogli się stawić osobiście lub przez pełnomocnika posiadającego szczególne umocowanie w tym zakresie.
2 – W czasie próby ugodowej wierzytelności zasługujące na zatwierdzenie przez wszystkich zgromadzonych na określonych warunkach uważa się za uznane.
3 – Po zakończeniu próby ugodowej sąd niezwłocznie zamyka postępowanie, aby możliwe było wydanie postanowienia zgodnie z art. 595 i 596 kodeksu postępowania cywilnego.
4 – (Uchylony).
5 – Za uznane uważa się również wszystkie inne wierzytelności, które można uznać w świetle dowodów przedstawionych w aktach sprawy.
6 – W odniesieniu do uznanych wierzytelności prawomocne postanowienie (despacho saneador) ma formę i moc wyroku, w którym uznaje się takie wierzytelności za sprawdzone oraz przypisuje im kategorię zaspokojenia zgodnie z przepisami.
7 – W przypadku gdy sprawdzenie niektórych wierzytelności wymaga przeprowadzenia dowodów, przypisanie kategorii zaspokojenia wszystkim wierzytelnościom odbywa się z chwilą wydania postanowienia kończącego postępowanie w sprawie, chyba że sąd uzna, iż w świetle sumy wierzytelności i ich charakteru rozpoznanie sprzeciwów nie uniemożliwia niezwłocznego wydania postanowienia, przy zachowaniu pełnej zgodności z przepisami art. 180 ust. 1.
8 – Jeżeli sędzia uzna podjęcie próby ugodowej za niewłaściwe, niezwłocznie wyda postanowienie, o którym mowa w ust. 3.
Artykuł 137
Czynności wyjaśniające
W przypadku konieczności podjęcia czynności wyjaśniających przed rozprawą sąd zarządza przeprowadzenie niezbędnych działań w celu zakończenia takich czynności w terminie 20 dni od wydania postanowienia w sprawie czynności wyjaśniających, a dowody pozyskane w toku takich czynności przekazuje wszystkim zainteresowanym stronom.
Artykuł 138
Wyznaczenie terminu rozprawy
Po przedstawieniu dowodów lub po upływie terminu określonego w pismach sąd wyznacza termin rozprawy, który przypada w ciągu 10 kolejnych dni.
Artykuł 139
Rozprawa
W czasie rozprawy przestrzega się terminów wyznaczonych dla postępowania zwykłego z poniższymi zastrzeżeniami:
a) w razie konieczności syndyk lub rada wierzycieli zostaną przesłuchani w terminie wyznaczonym przez sąd;
b) dowody zostaną przedstawione w kolejności wniesienia sprzeciwów;
c) w czasie rozprawy w pierwszej kolejności występują adwokaci skarżących, a następnie adwokaci wnoszących odpowiedzi, bez możliwości repliki.
Artykuł 140
Orzeczenie
1 – Po zakończeniu rozprawy sąd wydaje postanowienie w sprawie sprawdzenia wierzytelności i przypisania im kategorii zaspokojenia w ciągu 10 kolejnych dni.
2 – Przypisanie kategorii zaspokojenia ma charakter ogólny w przypadku składników majątku tworzących masę upadłości i charakter szczególny w przypadku składników majątku obciążonych zabezpieczeniami rzeczowymi i uprzywilejowanych.
3 – Przy przypisywaniu kategorii zaspokojenia nie nadaje się pierwszeństwa składnikom majątku obciążonym hipoteką przymusową lub zastawem. Koszty poniesione przez wnioskodawcę lub wierzyciela stanowią natomiast zobowiązanie masy upadłości".

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszów masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

W przepisach mających zastosowanie do zaspokojenia wierzycieli przewidziano różnice w podejściu do wierzytelności w zależności od tego, czy są one zabezpieczone, uprzywilejowane, niezabezpieczone czy podporządkowane. Przepisy te określono w art. 172–184 CIRE. W przepisach tych przewidziano również możliwość zastosowania subrogacji w stosunku do spłaty długu osoby trzeciej oraz zasady mające zastosowanie w przypadku odpowiedzialności solidarnej dłużników.
„Artykuł 172
Spłata zobowiązań masy upadłości
1 – Przed zaspokojeniem wierzytelności wobec masy upadłości syndyk wyłączy z masy upadłości majątek lub prawa niezbędne do spłaty długów masy upadłości, w tym długów, które można przewidzieć do chwili zakończenia postępowania.
2 – Zobowiązania masy upadłości potrąca się z przychodami masy upadłości, a następnie nadwyżkę zalicza się na poczet przychodów z poszczególnych składników masy – zarówno ruchomych, jak i nieruchomych – w odpowiednich proporcjach; zaliczona kwota nie może jednak przekroczyć 10% przychodów ze składników majątku obciążonych zabezpieczeniami rzeczowymi, chyba że jest to niezbędne do całkowitej spłaty zobowiązań masy upadłości lub w zakresie, w jakim nie zagraża to pełnemu zaspokojeniu zabezpieczonych wierzytelności.
3 – Spłata zobowiązań masy upadłości następuje w odpowiednich terminach wymagalności niezależnie od stanu postępowania.
4 – W przypadku wszczęcia postępowań w przedmiocie weryfikacji prawa do zwrotu lub oddzielenia sprzedanych już składników majątku oraz w przypadku wniesienia odnośnego sprzeciwu kwotę równą przychodom ze sprzedaży, jeżeli można je ustalić, przekazuje się do depozytu i nie uwzględnia się jej przy zaspakajaniu wierzycieli masy upadłości lub wierzycieli upadłego przez okres utrzymywania się skutków sprzeciwu. Jeżeli nie można ustalić przychodów ze sprzedaży, do depozytu przekazuje się kwotę równą kwocie przewidzianej w inwentarzu. Przepisy art. 180 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.
Artykuł 173
Rozpoczęcie zaspakajania wierzytelności wobec masy upadłości
Zaspokojenie wierzytelności wobec masy upadłości obejmuje wyłącznie wierzytelności zatwierdzone na mocy postanowienia kończącego postępowanie w sprawie.
Artykuł 174
Zaspokojenie wierzycieli zabezpieczonych

1 – Nie naruszając przepisów art. 172 ust. 1 i 2, po sprzedaży składników majątku obciążonych zabezpieczeniami rzeczowymi oraz po potrąceniu powiązanych kosztów wierzycieli zabezpieczonych zaspakaja się niezwłocznie, zgodnie z przypisaną im kategorią zaspokojenia. W odniesieniu do wierzycieli, którzy nie otrzymali pełnego zaspokojenia i wobec których upadły odpowiada swoim całym majątkiem, odpowiednie saldo uwzględnia się jako wierzytelności niezabezpieczone i zastępuje się nim saldo szacunkowe, jeżeli nie są one sobie równe.
2 – Przed sprzedażą składników masy upadłości saldo szacunkowe uznane za wierzytelność niezabezpieczoną uwzględnia się w kwocie przeznaczonej do podziału między wierzycieli niezabezpieczonych. Sumy odpowiadające wartości wynikającej z podziału muszą jednak pozostać w depozycie do chwili potwierdzenia faktycznego salda. Wypłaty można dokonać po potwierdzeniu sum.
3 – Spłata niewymagalnego długu osoby trzeciej:
a) nie ma miejsca w przypadku, o którym mowa w pierwszej części art. 164 ust. 5, lub gdy odnośny wierzyciel zrzeknie się zabezpieczenia;
b) nie może przekroczyć kwoty długu zaktualizowanej na dzień płatności z zastosowaniem art. 91 ust. 2;
c) pociąga za sobą wstąpienie w prawa wierzyciela proporcjonalnie do stosunku spłaconej kwoty do kwoty długu zaktualizowanej w taki sam sposób.
Artykuł 175
Zaspokojenie wierzycieli uprzywilejowanych
1 – Wierzytelności uprzywilejowane zaspakaja się, wykorzystując składniki majątku nieprzypisane do nadrzędnych zabezpieczeń rzeczowych, zgodnie z przypisaną im kategorią zaspokojenia i – w przypadku wierzytelności o równym stopniu uprzywilejowania – proporcjonalnie do kwoty wierzytelności.
2 – Przepisy drugiej części art. 174 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.
Artykuł 176
Zaspokojenie wierzycieli niezabezpieczonych
Jeżeli masa upadłości nie jest wystarczająca do pełnego zaspokojenia, wierzycieli niezabezpieczonych zaspakaja się proporcjonalnie do ich wierzytelności.
Artykuł 177
Zaspokojenie wierzycieli podporządkowanych
1 – Zaspokojenie wierzytelności podporządkowanych ma miejsce dopiero po pełnym zaspokojeniu wierzytelności niezabezpieczonych i w kolejności, w jakiej takie wierzytelności wymieniono w art. 48, proporcjonalnie do ich kwot, w odniesieniu do wierzytelności, o których mowa w tej samej literze, jeżeli wartość masy upadłości jest niewystarczająca do pełnego zaspokojenia.
2 – W przypadku porozumienia dotyczącego wierzytelności podporządkowanych strony mogą przypisać wierzytelności kategorię wyższą niż wynikająca z art. 48.
Artykuł 178
Częściowy podział
1 – W przypadku gdy kwoty złożone do depozytu umożliwiają zaspokojenie części nie mniejszej niż 5% wartości wierzytelności uprzywilejowanych, niezabezpieczonych lub podporządkowanych, syndyk przedstawia plan i tabelę podziału, jaki jego zdaniem należy przeprowadzić, które załącza się do akt sprawy głównej, wraz z opinią rady wierzycieli, jeżeli taka rada istnieje.
2 – Sąd zarządza płatności, które uznaje za uzasadnione.
Artykuł 179
Zaspokojenie w przypadku dłużników solidarnych
1 – W przypadku gdy oprócz upadłego w tej samej sytuacji znajduje się również inny dłużnik solidarny, wierzyciel może otrzymać zaspokojenie dopiero po złożeniu zaświadczenia potwierdzającego sumy otrzymane w toku postępowania upadłościowego od pozostałych dłużników; syndyk powiadamia również o zaspokojeniu w toku innych postępowań.
2 – Upadły będący dłużnikiem solidarnym, który spłaca dług wyłącznie częściowo, nie może zostać spłacony w postępowaniu upadłościowym współdłużników, dopóki wierzyciel nie zostanie w pełni zaspokojony.
Artykuł 180
Środki zapobiegawcze
1 – W przypadku wniesienia zażalenia na postanowienie w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności i przypisania im kategorii zaspokojenia lub wniesienia sprzeciwu w zawisłym postępowaniu wierzytelności osób wnoszących sprzeciw lub wierzytelności będące przedmiotem zażalenia uznaje się za warunkowo zatwierdzone – w drugim przypadku – w maksymalnej wysokości, jaka może wynikać z wiedzy o tych wierzytelnościach, w celu ich uwzględnienia w przyszłym podziale. Sumy przypisane w taki sposób pozostają jednak w depozycie.
2 – Po wydaniu prawomocnego orzeczenia w sprawie zażalenia lub w zawisłym postępowaniu dopuszcza się wypłatę sum złożonych do depozytu w wymaganym zakresie lub przeprowadza się podział środków między wierzycieli, w zależności od przypadku. W przypadku częściowej wypłaty przedmiotem podziału będzie pozostała kwota.
3 – Osoby, które wskutek wniesionego przez nie zażalenia lub sprzeciwu nie dopuściły do wypłaty żadnej sumy, oraz osoby, których zażalenie lub sprzeciw zostały oddalone, zapłacą odsetki za zwłokę według stawki ustawowej od sumy zaległej płatności, naliczone od dnia podziału, który obejmował taką sumę, tytułem odszkodowania na rzecz poszkodowanych wierzycieli.
4 – W przypadku gdy sprzeciw wniesiono po dokonaniu podziału odnośnym wierzycielom przydziela się, w ramach późniejszych podziałów, dodatkową sumę niezbędną do przywrócenia równości względem równorzędnych wierzycieli, przy czym suma ta pozostaje w depozycie, jeżeli nie wydano jeszcze postanowienia kończącego postępowanie w sprawie.
Artykuł 181
Wierzytelności pod warunkiem zawieszającym
1 – W przypadku częściowego podziału wierzytelności pod warunkiem zawieszającym uwzględnia się w wysokości ich wartości nominalnej. Sumy przydzielone z tytułu poszczególnych wierzytelności pozostają jednak w depozycie do czasu spełnienia się warunku.
2 – Jeżeli jednak warunek się nie spełni, w ostatecznym podziale:
a) nie uwzględnia się wierzytelności, które są pozbawione jakiejkolwiek wartości ze względu na wyraźny brak prawdopodobieństwa weryfikacji warunku, w którym to przypadku sumy znajdujące się w depozycie zgodnie z przepisami powyższego ustępu zostaną podzielone między pozostałych wierzycieli;
b) w przypadku gdy sytuacja określona w powyższej literze nie ma miejsca, syndyk deponuje kwotę odpowiadającą wartości nominalnej wierzytelności w instytucji kredytowej, a kwota ta zostanie przekazana wierzycielowi po ziszczeniu się warunku zawieszającego lub podzielona między pozostałych wierzycieli w chwili, gdy stanie się jasne, że ziszczenie się warunku jest niemożliwe.
Artykuł 182
Ostateczny podział

1 – Po zakończeniu likwidacji masy upadłości dystrybucji i ostatecznego podziału środków dokonuje sekretariat sądu po przekazaniu sprawy w celu obliczenia kosztów, a następnie przekazaniu jej z powrotem do sekretariatu. Na zakończenie likwidacji nie ma wpływu działalność upadłego generująca zysk, który prowadziłby do wzbogacenia masy upadłości.
2 – Środki pieniężne pozostałe po likwidacji, które nie wystarczają nawet na pokrycie kosztów podziału, przeznacza się na rzecz organu odpowiedzialnego za zarządzanie finansami i majątkiem przy Ministerstwie Sprawiedliwości.
3 – W toku postępowania syndyk może złożyć wniosek dotyczący dystrybucji i ostatecznego podziału poparty odpowiednią dokumentacją, a informacje te podlegają ocenie sekretariatu.
Artykuł 183
Płatności
1 – Wszystkich płatności dokonuje się, bez konieczności składania wniosku w tym zakresie, w miarę możliwości za pomocą przelewu bankowego na rachunek IBAN odpowiedniego odbiorcy, a kwotę przelewu pobiera się z rachunku masy upadłości.
2 – W przypadku braku możliwości dokonania płatności w celu zaspokojenia wierzytelności zgodnie z powyższym ustępem syndyk wypisuje czek z rachunku masy upadłości.
3 – W przypadku braku realizacji czeku w terminie jednego roku od daty powiadomienia wierzyciela wierzytelność wygasa, a kwotę przekazuje się na rzecz Instytutu ds. Zarządzania Finansami i Środkami Wydziału Sprawiedliwości (Instituto de Gestão Financeira e Equipamentos da Justiça, I. P.).
4 – Wykorzystanie którejkolwiek z metod płatności, o których mowa w ust. 1 i 2, nie zwalnia z syndyka z obowiązku przestrzegania wymogów prawnych lub zobowiązań umownych dotyczących korzystania z rachunku masy upadłości. Art. 167 ust. 2 stosuje się odpowiednio.
Artykuł 184
Pozostała kwota
1 – Jeżeli przychody z likwidacji są wystarczające do pełnego zaspokojenia wierzytelności wobec masy upadłości, syndyk przekazuje pozostałą kwotę upadłemu.
2 – Jeżeli upadły nie jest osobą fizyczną, syndyk przekazuje osobom zaangażowanym w podmiot część pozostałej kwoty, która przypadałaby im w udziale, gdyby likwidację przeprowadzono poza postępowaniem upadłościowym, lub syndyk postępuje zgodnie z innymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi".

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Warunki i skutki zakończenia postępowania upadłościowego określono w art. 231–234 CIRE. Przepisy te określają następujące sytuacje: zatwierdzenie planu upadłości, jeżeli treść tego planu nie uniemożliwia zamknięcia postępowania; zakończenie upadłości; likwidacja i ostateczny podział; oraz niewystarczająca wartość masy upadłości.
„Artykuł 231
Zakończenie postępowania na wniosek upadłego
1 – O wniosku upadłego o zakończenie postępowania w związku z zakończeniem upadłości powiadamia się wierzycieli w celu umożliwienia im – jeżeli mają takie życzenie – zaskarżenia zamknięcia postępowania w terminie ośmiu dni. Zastosowanie mają przepisy art. 41 ust. 3 i 4.
2 – Do wniosku upadłego, który to wniosek nie został złożony w związku z zakończeniem upadłości, dołącza się dokumenty poświadczające zgodę wszystkich wierzycieli, którzy zgłosili wierzytelności, w przypadku gdy wniosek składa się po upływie terminu przewidzianego w tym celu, lub – w przeciwnym razie – zgodę wszystkich znanych wierzycieli.
3 – W obu przypadkach przed rozpoznaniem wniosku sąd przesłuchuje syndyka oraz radę wierzycieli, jeżeli taka rada istnieje.
Artykuł 232
Zakończenie postępowania w związku z niewystarczającą wartością masy upadłości
1 – W przypadku gdy stwierdzono, że wartość masy upadłości jest niewystarczająca do pokrycia kosztów postępowania i pozostałych zobowiązań masy upadłości, syndyk informuje o tym sędziego. Sędzia może również otrzymać takie informacje z urzędu.
2 – Po przesłuchaniu upadłego, zgromadzenia wierzycieli i wierzycieli masy upadłości sąd wydaje postanowienie o zakończeniu postępowania upadłościowego, chyba że zainteresowana strona przekaże do depozytu – zgodnie z nakazem sądu – kwotę określoną przez sąd jako kwotę należycie uzasadnioną w celu pokrycia kosztów postępowania oraz zaspokojenia pozostałych zobowiązań masy upadłości.
3 – Po przekazaniu sprawy w celu obliczenia kosztów oraz do sekretariatu sądu sekretariat – po pokryciu kosztów – rozdziela środki pieniężne wchodzące w skład masy upadłości między wierzycieli masy upadłości proporcjonalnie do ich wierzytelności.
4 – Po potwierdzeniu, że masa upadłości jest niewystarczająca, syndyk może niezwłocznie przerwać likwidację.
5 – W przypadku zakończenia postępowania upadłościowego w związku z niewystarczającą wartością masy upadłości w sprawach, w których wszczęto postępowanie w przedmiocie przestępstwa bankructwa, które pozostaje w toku, postępowanie to kontynuuje się w ograniczonej formie.
6 – Przepisy powyższych ustępów nie mają zastosowania w przypadku, gdy upadły korzysta z odroczenia pokrycia kosztów zgodnie z art. 248 ust. 1, przez czas trwania takiego odroczenia.
7 – Domniemywa się, że wartość masy upadłości jest niewystarczająca, kiedy wartość składników majątku jest niższa niż 5 000 euro.
Artykuł 233
Skutki zakończenia postępowania
1 – Po zakończeniu postępowania i nie naruszając przepisów art. 217 ust. 5 w odniesieniu do konkretnych natychmiastowych skutków uchwały zatwierdzającej plan upadłości:
a) wszystkie skutki ogłoszenia upadłości ustają, a dłużnik odzyskuje prawo do dysponowania swoim majątkiem i swobodnego zarządzania swoją działalnością, bez uszczerbku dla skutków związanych z przestępstwem bankructwa oraz dla przepisów poniższego artykułu;
b) zadania rady wierzycieli oraz syndyka dobiegają końca, z wyjątkiem zadań związanych z przedstawieniem sprawozdań finansowych oraz, w stosownych przypadkach, zadań powierzonych im w planie upadłości;
c) wierzyciele masy upadłości mogą wykonać przysługujące im prawa względem dłużnika bez ograniczeń innych niż ograniczenia określone w planie upadłości i planie spłaty oraz w art. 242 ust. 1, a tytułem wykonawczym do tego celu jest postanowienie zatwierdzające plan spłaty oraz postanowienie w sprawie sprawdzenia wierzytelności lub postanowienie wydane w późniejszym postępowaniu w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności, w połączeniu – w stosownych przypadkach – z postanowieniem zatwierdzającym plan upadłości;
d) wierzyciele masy upadłości mogą dochodzić u dłużnika praw, z których jeszcze nie skorzystali.
2 – Zakończenie postępowania upadłościowego przed dokonaniem ostatecznego podziału skutkuje:
a) uznaniem czynności za bezskuteczne na korzyść masy upadłości, z wyjątkiem przypadku gdy w planie upadłości nadano syndykowi uprawnienia do występowania w charakterze pełnomocnika strony pozwanej w postępowaniach związanych z zaskarżeniem takiego uznania czynności za bezskuteczne, a także w przypadku gdy takiego uznania czynności za bezskuteczne nie można już zaskarżyć ze względu na upłynięcie terminu przewidzianego w art. 125 lub gdy wniesiony środek zaskarżenia oddalono na mocy postanowienia kończącego postępowanie w sprawie;

b) umorzeniem zawisłych postępowań w sprawie sprawdzenia wierzytelności oraz prawa do zwrotu i oddzielenia sprzedanych składników majątku, chyba że wydano już postanowienie w sprawie sprawdzenia i przypisania kategorii zaspokojenia wierzytelności zgodnie z art. 140 lub zakończenie postępowania wynika z planu upadłości, w którym to przypadku rozpoznawanie zażaleń wniesionych na takie postanowienie będzie kontynuowane, podobnie jak powództwa, co do których wnioskodawcy lub dłużnik tak postanowią, w terminie 30 dni;
c) umorzeniem zawisłych postępowań przeciwko osobom ponoszącym odpowiedzialność prawną za długi niewypłacalnego dłużnika wszczętych na wniosek syndyka, chyba że w planie upadłości nadano syndykowi uprawnienia do kontynuowania udziału w takich postępowaniach.
3 – Koszty zaskarżenia uznania czynności za bezskuteczne na korzyść masy upadłości na podstawie ust. 2 lit. a) pokrywa się ze środków masy upadłości, jeżeli postępowanie zakończono wskutek niewystarczającej wartości masy upadłości.
4 – Z wyjątkiem postępowania w sprawie sprawdzenia wierzytelności wszelkie postępowania uzależnione od postępowania upadłościowego i które nie podlegają umorzeniu zgodnie z ust. 2 lit. b) lub w których syndyk nie może kontynuować udziału zgodnie z planem upadłości, wyodrębnia się z postępowania głównego i kieruje do sądu właściwego. Legitymację procesową ma wówczas wyłącznie dłużnik, niezależnie od uprawnień strony przeciwnej czy jej zgody.
5 – W terminie 10 dni od zakończenia postępowania syndyk przekazuje do akt sądowych wszystkie posiadane dokumenty związane z postępowaniem oraz wszystkie dokumenty księgowe upadłego, których zwrot upadłemu nie jest konieczny.
6 – W przypadku zakończenia postępowania upadłościowego bez wszczęcia postępowania w sprawie przestępstwa bankructwa na podstawie art. 36 ust. 1 lit. i) sąd wyraźnie orzeka o niezamierzonym charakterze upadłości w postanowieniu, o którym mowa w art. 230.
7 – Zakończenie postępowania upadłościowego zgodnie z art. 230 ust. 1 lit. e) w przypadku istnienia składników majątku lub praw podlegających likwidacji określa wyłącznie początek okresu cesji dochodu rozporządzalnego.
Artykuł 234
Skutki w odniesieniu do spółek handlowych
1 – W przypadku gdy podstawą zakończenia postępowania jest zatwierdzenie planu upadłości, w którym przewidziano kontynuację działalności spółki handlowej, takie wznowienie działalności nie wymaga uchwały wspólników.
2 – Wspólnicy mogą zdecydować o wznowieniu działalności, jeżeli podstawą zakończenia postępowania jest art. 230 ust. 1 lit. c).
3 – Po przeprowadzeniu ostatecznego podziału oraz rejestracji zakończenia postępowania spółkę uznaje się za nieistniejącą.
4 – W przypadku gdy zakończenie postępowania następuje ze względu na niewystarczającą wartość masy upadłości likwidacja spółki odbywa się zgodnie z przepisami regulującymi postępowanie administracyjne w sprawie rozwiązania i likwidacji podmiotów gospodarczych. Sąd powiadamia właściwy rejestr o zakończeniu postępowania i o majątku spółki".
Skutki w odniesieniu do osób fizycznych
Jeżeli dłużnik jest osobą fizyczną, na jego wniosek sąd może zwolnić dłużnika ze spłaty wierzytelności wobec masy upadłości, które nie zostały w pełni zaspokojone w toku postępowania upadłościowego lub w okresie pięciu lat po jego zakończeniu, jak określono w art. 235–248 CIRE.
Zwolnienie osób fizycznych z długu, jeżeli jest dopuszczalne, wymaga powierzania dochodu rozporządzalnego uzyskiwanego przez dłużnika wyznaczonemu przez sąd powiernikowi (fiduciário) przez okres pięciu lat następujących po zakończeniu postępowania upadłościowego (okres przejęcia dochodów – período da cessão). Pod koniec każdego roku w okresie przejęcia dochodów powiernik dysponuje otrzymanymi środkami w celu: a) pokrycia zaległych kosztów postępowania upadłościowego; b) zwrotu kosztów poniesionych przez organ odpowiedzialny za zarządzanie finansami i majątkiem przy Ministerstwie Sprawiedliwości z tytułu wynagrodzenia i kosztów poniesionych przez syndyka oraz powiernika; c) wypłacenia własnego wynagrodzenia i pokrycia poniesionych przez siebie kosztów; d) podziału pozostałej kwoty między wierzycieli masy upadłości zgodnie z przepisami dotyczącymi zaspokojenia wierzycieli w postępowaniu upadłościowym.
Po zakończeniu okresu przejęcia dochodów sąd może zwolnić dłużnika z długu i w takim przypadku umarza wszystkie wierzytelności wobec masy upadłości istniejące w dniu udzielenia zwolnienia, w tym wierzytelności, których nie zgłoszono ani nie sprawdzono. Zwolnienie nie obejmuje jednak: a) świadczeń alimentacyjnych; b) odszkodowania należnego od dłużnika z tytułu czynów niedozwolonych, których się dopuścił, którego dochodzono w takim trybie; c) wierzytelności wynikających z grzywien i innych kar finansowych za przestępstwa lub przestępstwa administracyjne; d) wierzytelności podatkowych.
15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?
Prawa wierzycieli po zakończeniu postępowania upadłościowego omówiono w odpowiedzi na poprzednie pytanie. Co do zasady po zakończeniu postępowania wierzyciele masy upadłości mogą wykonać przysługujące im prawa względem dłużnika bez ograniczeń innych niż ograniczenia przewidziane w ewentualnych planach upadłości i planach spłaty oraz w art. 242 ust. 1 CIRE.
Tytułem wykonawczym do tego celu jest postanowienie zatwierdzające plan spłaty oraz postanowienie w sprawie sprawdzenia wierzytelności lub, w stosownych przypadkach, postanowienie wydane w późniejszym postępowaniu w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności, w połączeniu z postanowieniem zatwierdzającym plan upadłości.
Art. 242 ust. 1 CIRE stanowi, że w przypadku zwolnienia osób fizycznych z długu zabrania się egzekucji ze składników majątku dłużnika, z których mają zostać zaspokojone wierzytelności wobec masy upadłości w okresie przejęcia dochodów.
Postępowanie upadłościowe uznaje się za zakończone w terminach określonych w art. 230 CIRE. Termin zakończenia postępowania zależy od okoliczności jego zakończenia:
„Artykuł 230
Termin zakończenia postępowania
1 – W przypadku kontynuacji postępowania po ogłoszeniu upadłości sąd może postanowić o zakończeniu postępowania:
a) po przeprowadzeniu ostatecznego podziału, nie naruszając przepisów art. 239 ust. 6;
b) po uprawomocnieniu się postanowienia o zatwierdzeniu planu upadłości, pod warunkiem że taki plan nie uniemożliwia zamknięcia postępowania;
c) na wniosek dłużnika, jeżeli dłużnik nie znajduje się w stanie upadłości lub wszyscy wierzyciele wyrażą na to zgodę;
d) w przypadku gdy syndyk potwierdził, że wartość masy upadłości jest niewystarczająca do pokrycia kosztów postępowania i innych długów;
e) jeżeli nie ogłoszono jeszcze upadłości, we wstępnym postanowieniu o zwolnieniu z długu, o którym mowa w art. 237 lit. b).
2 – Wierzycieli powiadamia się o postanowieniu o zakończeniu postępowania, a postanowienie publikuje się i wpisuje do rejestru zgodnie z art. 37 i 38 wraz z podaniem podstawy jego wydania".
16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?
Koszty i wydatki związane z postępowaniem upadłościowym zalicza się na poczet zobowiązań masy upadłości zgodnie ze wspomnianym powyżej art. 51 CIRE.
Przed zaspokojeniem wierzytelności wobec masy upadłości syndyk wyłącza z masy upadłości składniki majątku lub prawa niezbędne do pokrycia kosztów i wydatków związanych z postępowaniem, w tym tych, które można przewidzieć do chwili zakończenia postępowania. Pokrycie kosztów i wydatków związanych z postępowaniem odbywa się zgodnie ze wspomnianym powyżej art. 172 CIRE.

W przypadku zwolnienia osoby fizycznej z długu powiernik wykorzystuje otrzymane środki pod koniec każdego roku okresu przejęcia dochodów w pierwszej kolejności na pokrycie kosztów i wydatków związanych z postępowaniem zgodnie z art. 241 CIRE.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżania lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

Artykuły 120–127 CIRE przewidują możliwość stwierdzenia bezskuteczności czynności dokonywanych ze szkodą dla zbiorowych interesów wierzycieli pod warunkiem wystąpienia okoliczności określonych w tych artykułach.

„Artykuł 120

Zasady ogólne

1 – Czynności dokonane ze szkodą dla masy upadłości, które miały miejsce w okresie dwóch lat przed wszczęciem postępowania upadłościowego, można uznać za bezskuteczne na korzyść masy upadłości.

2 – Za czynności dokonane ze szkodą dla masy upadłości uznaje się czynności prowadzące do zmniejszenia, udaremnienia, utrudnienia, zagrożenia lub opóźnienia zaspokojenia wierzycieli masy upadłości.

3 – W przypadku czynności należących do któregokolwiek z rodzajów określonych w poniższym artykule, nawet jeżeli ich dokonanie lub zaniechanie miało miejsce poza terminami w nim określonymi, istnieje domniemanie szkodliwości dla masy upadłości, chyba że sąd dopuścił dowód przeciwny.

4 – Z wyjątkiem przypadków, o których mowa w poniższym artykule, stwierdzenie bezskuteczności wiąże się z domniemaniem działania w złej wierze osoby trzeciej, przy czym złą wiarę domniemywa się w odniesieniu do czynności dokonanych lub zaniechanych w okresie dwóch lat przed wszczęciem postępowania upadłościowego, w którym uczestniczyła osoba pozostająca w szczególnych stosunkach z upadłym lub z których osoba pozostająca w szczególnych stosunkach z upadłym odniosła korzyść, nawet jeżeli wspomniane szczególne stosunki nie istniały w tamtym czasie.

5 – Przez działanie w złej wierze rozumie się posiadanie wiedzy o którejkolwiek z poniższych okoliczności w chwili dokonania czynności:

a) że dłużnik znajdował się w stanie niewypłacalności;

b) że czynność może przynieść szkodę masie upadłości, a dłużnik był w danym czasie zagrożony niewypłacalnością;

c) że wszczęto postępowanie upadłościowe.

6 – Czynności prawnych, których dokonano w toku szczególnego postępowania sanacyjnego lub szczególnego postępowania układowego przewidzianych w niniejszym kodeksie, w ramach czynności restrukturyzacyjnych i reorganizacyjnych lub w związku z wprowadzeniem środków mających na celu rozwiązanie podmiotów, które to środki określono w sekcji VIII Ram prawnych dotyczących instytucji kredytowych i spółek finansowych, przyjętych dekretem z mocą ustawy nr 298/92 z dnia 31 grudnia 1992 r., nie można uznać za bezskuteczne z zastosowaniem przepisów niniejszego rozdziału. Powyższe ma zastosowanie również do czynności dokonanych w ramach pozasądowego systemu reorganizacji przedsiębiorstw (Regime Extrajudicial de Recuperação de Empresas) lub jakiejkolwiek innej równorzędnej procedury przewidzianej w przepisach szczególnych i których celem jest zapewnienie dłużnikowi środków finansowania wystarczających do uzasadnienia restrukturyzacji.

Artykuł 121

Bezwarunkowe stwierdzenie bezskuteczności

1 – Poniższe czynności można uznać za bezskuteczne na korzyść masy upadłości bez konieczności spełnienia jakichkolwiek innych wymogów:

a) podział (partilha) przeprowadzony na krócej niż jeden rok przed datą wszczęcia postępowania upadłościowego, w którym udział upadłego został zasadniczo zaspokojony za pomocą łatwych do ukrycia składników majątku, podczas gdy pozostałe zainteresowane strony zaspokojono z nieruchomości i wartości nominalnych;

b) czynności przeprowadzone przez upadłego nieodpłatnie w okresie dwóch lat przed datą wszczęcia postępowania upadłościowego, w tym odrzucenie spadku lub zapisu dotyczącego własności osobistej, z wyjątkiem darowizn udzielonych w normalnych okolicznościach;

c) ustanowienie zabezpieczeń rzeczowych przez upadłego w odniesieniu do wcześniej istniejących zobowiązań lub innych zobowiązań, które je zastąpiły, w okresie sześciu miesięcy przed datą wszczęcia postępowania upadłościowego;

d) poręczenia, podporęczenia, awale lub zlecenia udzielenia kredytu osobie trzeciej (mandatos de crédito) podpisane przez upadłego w okresie, o którym mowa w ustępie powyżej, które nie dotyczą transakcji handlowych leżących w interesie upadłego;

e) ustanowienie zabezpieczeń rzeczowych przez upadłego przy jednoczesnym ustanowieniu zabezpieczonych zobowiązań w okresie 60 dni przed datą wszczęcia postępowania upadłościowego;

f) spłata lub inne czynności mające na celu zniesienie zobowiązań, których termin wymagalności przypadał po dacie wszczęcia postępowania upadłościowego i które miały miejsce w okresie szczęściu miesięcy przed datą wszczęcia postępowania upadłościowego, lub pod tej dacie, ale przed terminem wymagalności;

g) spłata lub inne czynności mające na celu zniesienie zobowiązań zaciągniętych w okresie sześciu miesięcy przed datą wszczęcia postępowania upadłościowego na warunkach nietypowych dla czynności prawnych i o które wierzyciel nie mógł się ubiegać;

h) czynności odpłatne dokonane przez upadłego w roku poprzedzającym datę wszczęcia postępowania upadłościowego, w przypadku gdy zaciągnięte przez niego zobowiązania wyraźnie przekraczają zobowiązania drugiej strony;

i) spłata pożyczek od wspólników, w przypadku gdy ma to miejsce w okresie, o którym mowa w powyższej literze.

2 – Przepisy powyższego ustępu są podrzędne względem przepisów, które wyjątkowo wymagają zawsze działania w złej wierze lub spełnienia innych warunków.

Artykuł 122

Systemy płatności

Czynności objętych systemem płatności w rozumieniu art. 2 lit. a) dyrektywy 98/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 1998 r. lub czynności do nich porównywalnych nie można uznać za bezskuteczne.

Artykuł 123

Forma stwierdzenia bezskuteczności i wygaśnięcie praw

1 – Stwierdzenia bezskuteczności może dokonać syndyk przesyłką poleconą za potwierdzeniem odbioru w terminie sześciu miesięcy od powzięcia wiedzy na temat czynności, ale nie później niż dwa lata od daty ogłoszenia upadłości.

2 – Uznanie bezskuteczności można jednak ogłosić, dopóki nie zakończono działania, i wyjątkowo nie podlega ono wówczas terminom.

Artykuł 124

Skutki w odniesieniu do następców prawnych

1 – W odniesieniu do skutków uznania czynności za bezskuteczną co do późniejszych następców prawnych domniemywa się ich złą wiarę, z wyjątkiem przypadku następców prawnych pod tytułem ogólnym lub gdy przeniesienia dokonano nieodpłatnie.

2 – Przepisy powyższego ustępu mają zastosowanie odpowiednio do ustanawiania praw do składników majątku zbytych na rzecz osoby trzeciej.

Artykuł 125

Zaskarżenie stwierdzenia bezskuteczności

Prawo do zaskarżenia stwierdzenia bezskuteczności wygasa po upływie trzech miesięcy, a odpowiadające temu zawisłe postępowanie przeciwko masie upadłości jest uzależnione od postępowania upadłościowego.

Artykuł 126

Skutki stwierdzenia bezskuteczności

1 – Stwierdzenie bezskuteczności ma moc wsteczną, a stan, który miałby miejsce, gdyby czynności nie dokonano lub – w stosownych przypadkach – gdyby jej nie zaniechano, zostaje przywrócony.

2 – Postępowanie wszczęte na wniosek syndyka w celu określonym w powyższym ustępie jest uzależnione od postępowania upadłościowego.

3 – Wobec osób trzecich, które nie wydały składników majątku lub kosztowności, które mają zostać zwrócone do masy upadłości w terminie określonym w postanowieniu, stosuje się kary przewidziane w prawie procesowym wobec depozytariusza obciążonych składników majątku, który nie wyda ich w terminie.

4 – Przedmiot dostarczony przez osobę trzecią zostanie jej zwrócony wyłącznie wówczas, gdy można go zidentyfikować i oddzielić od przedmiotów wchodzących w skład pozostałej części masy upadłości.

5 – W przypadku niespełnienia warunku określonego w powyższym ustępie obowiązek zwrotu odnośnej kwoty stanowi zobowiązanie masy upadłości w wysokości proporcjonalnej do powiązanego wzbogacenia na dzień ogłoszenia upadłości oraz dług masy upadłości powstały przed ogłoszeniem upadłości w odniesieniu do ewentualnej pozostałej kwoty.

6 – Obowiązek nieodpłatnego zwrotu na koszt nabywcy istnieje wyłącznie w zakresie proporcjonalnym do jego wzbogacenia się, z wyjątkiem przypadków faktycznej lub domniemanej złej wiary.

Artykuł 127

Skarga pauliańska

1 – Wierzyciele masy upadłości nie mogą składać nowych wniosków o uznanie czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną (skarga pauliańska) w odniesieniu do czynności uznanych za bezskuteczne przez syndyka.

2 – Powództw ze skargi pauliańskiej zawisłych na dzień ogłoszenia upadłości lub wytoczonych po ogłoszeniu upadłości nie przyłącza się do postępowania upadłościowego, a w przypadku uznania czynności za bezskuteczną przez syndyka ich rozpoznanie kontynuuje się wyłącznie wówczas, gdy wspomniane stwierdzenie bezskuteczności sąd uznał następnie za nieważne na mocy postanowienia kończącego postępowanie w sprawie, które będzie miało moc wiążącą w stosunku do postępowań w sprawie czynności, które podlegały ocenie syndyka, pod warunkiem że nie pozostaje to w sprzeczności z wcześniej osądzoną sprawą.

3 – W przypadku uwzględnienia powództwa ze skargi pauliańskiej interes wierzyciela, który wytoczył to powództwo, ocenia się do celów art. 616 kodeksu cywilnego, niezależnie od zmian wierzytelności wynikających z ewentualnego planu upadłości lub planu spłaty".

Uwaga: treść niniejszej informacji nie jest wiążąca dla punktu kontaktowego ani dla sądów i nie zastępuje zapoznania się z obowiązującymi przepisami lub ich zmianami. Przytoczone wyżej przepisy CIRE pochodzą z wersji przyjętej dekretem z mocą ustawy nr 53/2004 z dnia 18 marca 2004 r. i zawierają zmiany wprowadzone dekretem z mocą ustawy nr 84/2019 z dnia 28 czerwca 2019 r.

Ostatnia aktualizacja: 23/06/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.